

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain ja positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 ja 25 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi tulotietojärjestelmästä annettua lakia ja positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia.

Tulotietojärjestelmästä annettua lakia muutettaisiin saattamalla siinä olevat rekisterinpitäjän vastuita koskevat säännökset vastaamaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksia.

Laista kumottaisiin säännökset, jotka koskevat suorituksen maksajien vastuuta tulorekisteriin talletettujen tietojen oikeellisuudesta, tietojen oikaisemisesta ilman aiheetonta viivytyä sekä tulonsaajan korjausvaatimuksen tekemistä suorituksen maksajalle ja lakiin lisättäisiin säännökset Tulorekisteriyksikön vastuusta tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle säädettyjen velvollisuuksien ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisessa. Lisäksi Verohallinnon roolia tulotietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjänä järjestelmän teknisessä ylläpidossa täsmennettäisiin.

Tulorekisteriyksikön rekisterinpitoon liittyvien vastuiden laajentumisen johdosta lakiin lisättäisiin säännökset Tulorekisteriyksikön mahdollisuudesta uhkasakon asettamiseen laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi.

Lisäksi ehdotetaan tarkennettavaksi säännöksiä tulorekisteristä tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista sekä lisättäisiin lakiin säännös tällaisen tiedon säilytysajasta tulotietojärjestelmässä.

Positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia muutettaisiin siten, että tieto rekisteröidyn tietosuoja-asetuksen nojalla tekemästä vaatimuksesta henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseksi luovutetaan luotonantajille luottotietoraportilla.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 4.1.2027.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi	5
2.1 Nykytila	5
2.1.1 Yleistä tulorekisteristä	5
2.1.2 Rekisterinpitoon ja tietojen oikeellisuuteen liittyvät vastuut ja velvoitteet	6
2.1.3 Seuraamukset tulorekisteri-ilmoittamisen laiminlyönnistä	6
2.1.4 Tulotietojen säilytysaika tulorekisterissä	7
2.1.5 Tulotietojärjestelmä annetun lain ja positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain säännökset henkilötietojen käsittelyn rajoittamisesta	7
2.2 Nykytilan arviointi	8
2.2.1 Tietojen oikeellisuuteen liittyvät vastuut ja velvoitteet	8
2.2.2 Seuraamukset tulorekisteri-ilmoittamisen laiminlyönnistä	8
2.2.3 Henkilötietojen käsittelyn rajoittaminen	8
3 Tavoitteet	9
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	9
4.1 Keskeiset ehdotukset	9
4.1.1 Tietojen oikeellisuuteen liittyvät vastuut ja velvoitteet	9
4.1.2 Tulorekisterin ilmoittamisvelvollisuuden täyttämisen tehostaminen	9
4.1.3 Henkilötietojen käsittelyn rajoittaminen	10
4.2 Ehdotusten EU-oikeudellinen arviointi	10
4.3 Pääasialliset vaikutukset	11
4.3.1 Vaikutukset rekisteröidyille	11
4.3.2 Vaikutukset Verohallinnon Tulorekisteriyksikölle ja Verohallinnolle	11
4.3.3 Vaikutukset Oikeusrekisterikeskukselle	12
4.3.4 Vaikutukset sidosryhmille	13
4.3.4.1 Vaikutusten laatu ja laajuus	13
4.3.4.2 Vaikutukset suorituksen maksajille	13
4.3.4.3 Vaikutukset tiedon käyttäjille	13
5 Lausuntopalaute	14
6 Säännöskohtaiset perustelut	19
6.1 Laki tulotietojärjestelmästä	19
6.2 Laki positiivisesta luottotietorekisteristä	27
7 Voimaantulo	28
8 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	28
8.1 Sääntelyn luonne perusoikeuksien kannalta	28
8.2 Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja	28
8.3 Kansallisen sääntelyliikkumavaran käyttö ja käsittelyn oikeusperusta	29
LAKIEHDOTUKSET	32
1. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	32
2. Laki positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 ja 25 §:n muuttamisesta	34
LIITE	36
RINNAKKAISTEKSTIT	36
1. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	36

2. Laki positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 ja 25 §:n muuttamisesta	39
--	----

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Vuonna 2019 käyttöön otetusta tulorekisteristä säädetään tulotietojärjestelmästä annetussa laissa (53/2018). Laki säädettiin perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 49/2017 vp). Lain keskeisimmät sääntelykokonaisuudet koskevat työnantajien ja muiden suoritusten maksajien ilmoittamien tietojen tallettamista tulotietojärjestelmään, ilmoittamismenettelyä sekä tietojen luovuttamista tulorekisteristä niiden saantiin oikeutetuille tiedon käyttäjille laissa säädettyihin käyttötarkoituksiin. Tulorekisterin rekisterinpitäjänä toimii Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö (*Tulorekisteriyksikkö*).

Tulorekisterin tietosisältöä samoin kuin siitä tietoja saavien tahojen piiriä on lain voimassaoloaikana laajennettu. Vuoden 2023 alusta voimaan tulleella lailla tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamiseksi (940/2022) lakiin lisättiin säännökset uusien tietojen käyttäjien oikeudesta saada tulorekisterissä olevia tulotietoja niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Tietojen hyödyntäminen tuli mahdolliseksi poliisin, Tullin, Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön, maahanmuuttohallinnon, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen sekä oikeusministeriön hallinnonalalle kuuluvien talous- ja velkaneuvonnan, julkisen oikeusavun, yleisen edunvalvonnan ja haastemiesten toiminnoissa. Rekisterinpitäjän vastuuta tai rekisterissä olevien tietojen oikeellisuuteen liittyviä vastuuta koskevia säännöksiä ei tässä yhteydessä muutettu.

Muutosta koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta antamassaan lausunnossa tietosuojavaltuutetun toimisto kiinnitti muun ohella huomiota lain rekisterinpitäjän vastuuta koskeviin säännöksiin erityisesti rekisterissä olevien tietojen oikeellisuuteen liittyvien vastuiden osalta. Tietosuojavaltuutetun toimisto piti aiheellisena, että tulotietojärjestelmästä annetun lain rekisterinpitäjän vastuuta koskevan sääntelyratkaisun suhde luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *tietosuojasetus* mukaisiin vaatimuksiin avattaisiin ja tarvetta lain 4 §:n muuttamiseksi arvioitaisiin, jotta voitaisiin varmistua siitä, että säännös vastaa tietosuojasetuksessa säädettyä.

Asia katsottiin kuitenkin jatkovalmistelun yhteydessä siinä määrin laajakantoiseksi, ettei siitä aiheutuvia muutoksia ollut mahdollista toteuttaa tuolloin valmisteilla olleen hallituksen esityksen yhteydessä ja muutosten toteuttamiseksi katsottiin aiheelliseksi käynnistää erillinen selvitys syksyn 2022 aikana. Hallituksen esityksen HE 123/2022 vp eduskuntakäsittelyn yhteydessä tietosuojavaltuutetun toimisto uudisti aiemmin esittämänsä näkemyksen siitä, että tulotietojärjestelmästä annetun lain rekisterinpitäjän vastuuta koskevan sääntelyratkaisun suhde tietosuojasetuksen mukaisiin vaatimuksiin avattaisiin ja tarvetta lain 4 §:n muuttamiseksi arvioitaisiin. Tietosuojavaltuutetun toimisto ei kuitenkaan nähnyt estettä sille, että tämä tapahtuisi myöhemmin kuitenkin edellyttäen, että kysymystä tullaan tosiasiallisesti arvioimaan viimeistään esityksessä todetussa myöhemmässä aikataulussa.

Valtiovarainministeriö käynnisti asiaa koskevan selvityksen yhdessä Verohallinnon Tulorekisteriyksikön kanssa syksyllä 2022. Selvityksessä on käyty läpi lainsäädäntöön tarvittavat muutokset sekä niiden vaikutukset tulotietojärjestelmän tekniseen toteutukseen ja Tulorekisteriyksikön toimintaan tulorekisterin rekisterinpitäjänä. Selvityksen aikana on kuultu myös tulorekisterin sidosryhmiä useassa eri vaiheessa muutoksista niiden toimintaan mahdollisesti aiheutuvien heijastusvaikutusten selvittämiseksi.

Esitys on valmisteltu valtionvarainministeriössä yhteistyössä Verohallinnon Tulorekisteriyksikön kanssa, positiivista luottotietorekisteriä koskevilta osin yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM011:00/2024>.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot tulorekisterin keskeisimmiltä sidosryhmiltä, esimiesministeriöiltä sekä tietosuojavaltuutetun toimistolta.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Nykytila

2.1.1 Yleistä tulorekisteristä

Tulorekisterin käyttöönoton myötä siirryttiin reaaliaikaiseen ja palkanmaksukohtaiseen palkkatietojen keskitettyyn ilmoittamiseen tulorekisteriin, josta tiedot välittyvät tietojen käyttäjille käytettäväksi näiden laissa säädettyihin käyttötarkoituksiin. Uudistus toteutettiin vaiheistettusti koskien ensin palkkatuloja ja muita työnantajien ilmoittamia tietoja. Vuodesta 2021 lukien tulorekisteri laajennettiin koskemaan eläkkeitä sekä muita etuustuloja. Tiedot ilmoitetaan keskitetysti yhteen kertaan ja yhdellä ilmoituksella tulorekisteriin, josta tietoja välitetään kaikkien tulorekisterin tietoja käyttävien tahojen tarpeisiin.

Tulorekisteriin talletetaan palkanmaksajan maksamista suorituksista ja muuna kuin rahana antamista eduista tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut tulonsaajia koskevat tulotiedot ja muut tiedot, jotka suorituksen maksaja on momenteissa tarkoitettujen lakien nojalla velvollinen ilmoittamaan tiedon käyttäjille. Pykälän 2 momentissa mainitaan palkanmaksajan maksamista suorituksista ja antamista eduista talletettavat tiedot, jotka maksajan on momentin johdantolauseessa mainittujen verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) säännösten nojalla ilmoitettava. Pykälän 3 momentissa säädetään palkanmaksajan maksamia tulorekisteriin talletettavia suorituksia koskevista tiedoista, joiden osalta velvollisuus ilmoittaa tiedot perustuu muuhun kuin verotusta koskevaan lainsäädäntöön.

Pykälän 5 ja 6 momenteissa säädetään etuudenmaksajan maksamia suorituksia koskevista tiedoista. Lain 7 §:ssä säädetään 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja työsuhteeseen tai muuhun palvelus- taikka toimeksiantosuhteeseen liittyviä tietoja täydentävistä tiedoista ja 8 §:ssä tulonsaajaa ja suorituksen maksajaa koskevista yksilöinti- ja yhteystiedoista. Lain 9 §:ssä säädetään tulotietojärjestelmään talletettavista muista tiedoista, joita ovat muun muassa pykälän 1 momentissa tarkoitetut tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi talletettavat väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetut tiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa asuvista ulkomaalaisista.

Tulorekisteriin talletettaviin tietoihin ei sisälly tietosuojasetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Tulorekisteriin talletettavat tiedot on annettava tulotietojärjestelmää ylläpitävälle Tulorekisteriyksikölle. Lain 6 ja 8 §:ssä säädettyjen tietojen ilmoittaminen on pakollista ja 7 §:ssä säädettyjen tietojen ilmoittaminen vapaaehtoista. Tiedot on annettava sähköisesti, joskin eräät tiedot voidaan erityisistä syistä antaa lomakkeella.

2.1.2 Rekisterinpitoon ja tietojen oikeellisuuteen liittyvät vastuut ja velvoitteet

Tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjästä ja tulotietojärjestelmään liittyvistä vastuista on säädetty tulotietojärjestelmästä annetun lain 4 §:ssä. Pykälän 1 ja 2 momenttien mukaan tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjänä toimii Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö, joka ylläpitää tulotietojärjestelmää sekä vastaa tulotietojärjestelmän toimivuudesta ja tietoturvallisuudesta yhdessä Verohallinnon kanssa. Tulorekisteriyksikkö määrittelee pykälän 1 momentin mukaan päätöksellään tarkemmin tulorekisteriin tämän lain nojalla talletettavat tiedot. Tulorekisteriyksikkö päättää myös siitä, mitkä tulorekisterin tiedot tiedon käyttäjille tässä laissa tarkoitettuihin käyttötarkoituksiin luovutetaan sekä vastaa tietojen välittämisestä tulorekisteristä tiedon käyttäjille.

Pykälän 3 ja 4 momenteissa on säädetty tulorekisterissä olevien tietojen oikeellisuuteen liittyvistä vastuista ja velvoitteista. Niiden mukaan suorituksen maksajat vastaavat tulorekisteriin tallettavaksi antamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä tietojen oikaisemisesta ilman aiheetonta viivytystä. Tulonsaajan vaatiessa suorituksen maksajan tulorekisteriin ilmoittaman virheellisen tiedon korjaamista, on hänen tehtävä korjausvaatimuksensa suorituksen maksajalle. Tulorekisteriyksikkö ei siten vastaa rekisterissä olevien tietojen oikeellisuudesta eikä korjaa niissä ilmi tulevia virheitä tai puutteita, vaan korjausvaatimukset osoitetaan aina tiedot ilmoittaneelle suorituksen maksajalle.

Pykälän 5 momentin mukaan Tulorekisteriyksikkö voi tiedoissa havaittujen teknisten virheiden vuoksi pyytää suorituksen maksajaa tarkistamaan tulorekisteriin tallettavaksi antamansa tiedon oikeellisuuden. Säännöksen perusteella Tulorekisteriyksikkö suorittaa tietojen vastaanoton yhteydessä ennalta määriteltuihin käsittelysääntöihin perustuvia teknisiä tarkistuksia ja lähettää ilmoittajille virheilmoituksia tiedoissa ilmenevien muodollisten virheiden ja tietojen keskinäisten epäloogisuuksien perusteella. Näissä teknisissä tarkastuksissa ei arvioida ennalta määritellyt tekniset käsittelysäännöt läpäisevien tietojen sisällöllistä oikeellisuutta, jolloin teknisen tarkistuksen läpäiseminen ei vielä merkitse sitä, että tiedot olisivat tosiasiallisesti oikean sisältöisiä.

Lain 4 §:n voimassa olevien säännösten sanamuotoa vastaavasti tulotietojärjestelmän ylläpito on myös teknisesti toteutettu siten, että Tulorekisteriyksikkö ainoastaan vastaanottaa suorituksen maksajien ilmoittamia tietoja, tallettaa ne sellaisenaan tulorekisteriin ja välittää tietoja edelleen tiedon käyttäjille. Tulorekisteriyksiköllä itsellään ei nykyisin ole mahdollisuutta korjata tulorekisterissä olevia suorituksen maksajien ilmoittamia tietoja muutoin kuin erikoistoimenpitein taikka mahdollisuutta liittää niihin merkintää siitä, että rekisteröity on joiltakin osin kiistänyt tietojen paikkansa pitävyyden. Tulorekisteriyksikön käytössä ei ole myöskään sähköisen asioinnin mekanismeja, joiden avulla rekisteröity voisi kiistää tiettyjen tulorekisterissä olevien tietojen paikkansa pitävyyden tai, joiden avulla Tulorekisteriyksikkö voisi helposti olla yhteydessä suorituksen maksajaan tiettyihin tulorekisterissä oleviin tulotietoilmoituksiin kohdistuvan kiiston johdosta.

2.1.3 Seuraamukset tulorekisteri-ilmoittamisen laiminlyönnistä

Tulorekisteriyksikön toimivaltaan ei kuulu hallinnollisten seuraamusten määrääminen tulotietojärjestelmästä annetussa laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin perusteella.

Lain 22 §:n nojalla Verohallinto määrää suorituksen maksajan maksettavaksi myöhästymismaksun, jos 6 §:n 2–5 momentissa tarkoitettut tiedot tai niihin liittyvät 8 §:ssä tarkoitettut tiedot kalenterikuukauden aikana maksetuista suorituksista ilmoitetaan myöhemmin

kuin maksupäivää seuraavan kalenterikuukauden kahdeksantena päivänä. Lain 23 §:n mukaan myöhästymismaksun määrä on kolme euroa jokaiselta 22 §:n 1 momentissa säädettyä kalenteripäivää seuraavalta päivältä ilmoittamisajankohtaan saakka, kuitenkin enintään 135 euroa. Jos tiedot ilmoitetaan yli 45 kalenteripäivää 22 §:n 1 momentissa säädetyn määräpäivän jälkeen, myöhästymismaksun määrä on kuitenkin edellä mainittu määrä lisättynä yhdellä prosentilla myöhässä ilmoitetun veronalaisen suorituksen tai sitä suuremman myöhässä ilmoitetun eläkkeen perusteena olevan työansion määrästä, kuitenkin enintään 15 000 euroa.

Lisäksi Verohallinto voi verotusmenettelystä annetun lain 22 a §:n nojalla määrätä tiedonantovelvolliselle laiminlyöntimaksun, jos tiedonantovelvollisuuden kohteena olevat tiedot annetaan myöhässä, vajavaisina tai niitä ei anneta lainkaan. Laiminlyöntimaksua ei määrätä tulorekisteriin annettavan tiedon myöhästymisestä, jos tiedon antamisesta myöhässä on määrätty tulotietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettu myöhästymismaksu. Verotusmenettelystä annetun lain mukainen laiminlyöntimaksu voidaan kuitenkin määrätä ainoastaan siltä osin kuin kyse on verotusta varten ilmoitettavien tietojen antamisen laiminlyönnistä. Laiminlyöntimaksu ei siten kata kaikkia niitä tietoja, joiden osalta ilmoitusvelvollisuudesta tulorekisteriin lain 6 §:ssä on säädetty. Laiminlyöntimaksua ei voida määrätä 6 §:n 3 momentin nojalla ilmoitettavien tietojen antamisen laiminlyönnistä, joissa ilmoitusvelvollisuus perustuu eläkelainsäädäntöön, työtaturma- ja ammattitautilakiin tai työttömyysetuuksien rahoituksesta annettuun lakiin.

2.1.4 Tulotietojen säilytysaika tulorekisterissä

Tulotietojärjestelmästä annetun lain 18 §:n 1 momentin perusteella tulorekisteriin talletetut tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta.

2.1.5 Tulotietojärjestelmä annetun lain ja positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain säännökset henkilötietojen käsittelyn rajoittamisesta

Tietosuoja-asetuksen 18 artiklan mukaan rekisteröidyllä on oikeus siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa henkilötietojen käsittelyä artiklan 1 kohdan a-d alakohdissa mainituin, säännöskohtaisissa perusteluissa tarkemmin kuvatuin perustein.

Tulotietojärjestelmästä annetun lain 24 a §:n mukaan tietosuoja-asetuksen 18 artiklaa ei kuitenkaan sovelleta henkilötietojen käsittelyyn tulotietojärjestelmässä. Rekisteröidyllä ei siten ole voimassa olevan lain mahdollisuutta käyttää tietosuoja-asetuksen 18 artiklan suomaa oikeutta vaatia käsittelyn rajoittamista tulotietojärjestelmässä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta millään 18 artiklassa mainituilla perusteilla.

Tulorekisteriyksikkö toimii myös positiivisen luottotietorekisterin rekisterinpitäjänä. Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) 25 §:ssä tietojen luovuttaminen luottotietorekisteristä rekisteröidyn tekemän henkilötietojen käsittelyn rajoittamista koskevan vaatimuksen estämättä on, tulotietojärjestelmästä annetun lain säännöksistä poiketen, rajoitettu koskemaan vain tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tilannetta, jossa rekisteröity kiistää henkilötietojensa paikkansapitävyyden. Tieto rekisteröidyn vaatimuksesta rajoittaa henkilötietojen käsittelyä 18 artiklan nojalla, jonka tämä käytännössä voi tehdä tehokkaasti vain muilla kuin artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisilla perusteilla, kuuluu positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 §:n 2 momentin nojalla luotonantajille luottokohtaisesti luovutettaviin tietoihin.

Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 21 §:n 5 momentin mukaan tietojen luovutus luottotietorekisteristä luotonantajille tapahtuu teknisen rajapinnan avulla luottotietoraportin

muodossa. Luottotietoraportilla luovutetaan myös mainitun lain 22 §:n 4 momentin nojalla tiedot tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella lasketuista brutto- ja nettotuloista viimeisimmän 12 kuukauden ajalta.

2.2 Nykytilan arviointi

2.2.1 Tietojen oikeellisuuteen liittyvät vastuut ja velvoitteet

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa on säädetty rekisterinpitäjään sovellettavista henkilötietojen käsittelyä koskevista periaatteista. Artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä; on toteutettava kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä (”täsmällisyys”). Asetuksen 16 artiklassa on säädetty oikeudesta tietojen oikaisemiseen. Artiklan mukaan rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että rekisterinpitäjä oikaisee ilman aiheetonta viivytystä rekisteröityä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot. Ottaen huomioon tarkoitukset, joihin tietoja käsiteltiin, rekisteröidyllä on oikeus saada puutteelliset henkilötiedot täydennettyä, muun muassa toimittamalla lisäselvitys. Asetuksen 24 artiklan 1 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan asetusta. Näistä vastuista ei ole asetuksen kansallisen liikkumavaran puitteissa mahdollista säätää toisin.

Tulotietojärjestelmästä annetun lain 4 §:ssä on säädetty tietosuoja-asetuksen mukaan rekisterinpitäjälle kuuluvan tietojen täsmällisyyttä sekä rekisteröidyn oikaisuoikeuden toteuttamista koskevien vastuiden kuulumisesta laissa määritellyn rekisterinpitäjän asemesta tulorekisteriin tiedot ilmoittaneille suorituksen maksajille. Tietosuojavaikuttettu on edellä kohdassa 1 mainituissa lausunnoissaan katsonut, että kyseiset säännökset eivät kansallisen liikkumavaran puuttumisen vuoksi vastaa asetuksesta seuraavia vaatimuksia. Lain 4 §:n säännöksiä tulotietojärjestelmään liittyvistä vastuista olisi aiheellista tarkistaa.

2.2.2 Seuraamukset tulorekisteri-ilmoittamisen laiminlyönnistä

Tulorekisteriyksikön mahdollisuudelle määrätä tulorekisteri-ilmoittamisen laiminlyönnin perusteella hallinnollisia seuraamusmaksuja ei ole ollut tarvetta tilanteessa, jossa vastuu rekisterissä olevien tietojen oikeellisuudesta ja niissä olevien virheiden oikaisemisesta on kuulunut suorituksen maksajille. Tilanne muuttuu Tulorekisteriyksikön rekisterinpitöön liittyvien vastuiden kasvaessa. Jotta Tulorekisteriyksikkö voisi tehokkaasti huolehtia sille kuuluvaksi ehdotetusta rekisterin tietojen oikeellisuuteen liittyvästä vastuusta, tulisi sillä vastaavasti olla nykyistä paremmat mahdollisuudet varmistaa, että suorituksen maksajat täyttävät niille laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden asianmukaisesti. Asia olisi parhaiten ratkaistavissa säätämällä Tulorekisteriyksikölle mahdollisuus uhkasakon asettamiseen laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi.

2.2.3 Henkilötietojen käsittelyn rajoittaminen

Tietosuoja-asetukseen perustuvien rekisteröidyn oikeuksien soveltamisalaa voidaan rajoittaa asetuksen 23 artiklan mukaisesti, jos kyseisessä rajoituksessa noudatetaan keskeisiltä osin perusoikeuksia ja -vapauksia ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide ja rajoittaminen on sallittua jollakin 23 artiklan 1 kohdassa säädetyllä perusteella.

Tulotietojärjestelmän käyttötarkoitus huomioon ottaen lain 24 a §:n säännös poikkeuksesta rekisteröidyn oikeuteen rajoittaa henkilötietojen käsittelyä tulotietojärjestelmässä voi ylittää sen, mikä asetuksen 23 artiklassa tarkoitetulla tavalla on välttämätöntä ja oikeasuhtaista. Säännöstä rekisteröidyn oikeudesta tietojen käsittelyn rajoittamiseen tulotietojärjestelmässä olisi sen vuoksi tarkistettava asetuksessa säädettyä paremmin vastaavaksi. Lisäksi lakiin olisi lisättävä säännös käsittelyn rajoittamista koskevan vaatimuksen säilytysajasta tulotietojärjestelmässä.

3 Tavoitteet

Rekisterinpitäjän vastuisiin ja rekisteröidyn oikeuksiin ehdotettavien muutosten tavoitteena on saattaa tulotietojärjestelmästä annetun lain säännökset vastaamaan tarkemmin tietosuoja-asetuksesta seuraavia vaatimuksia.

Tulorekisteriyksikön oikeus uhkasakon asettamiseen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi liittyy Tulorekisteriyksikön vastuiden lisääntymiseen rekisterinpitäjänä ja sen tavoitteena on antaa Tulorekisteriyksikölle nykyistä paremmat mahdollisuudet varmistaa, että suorituksen maksajat täyttävät niille laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden asianmukaisesti.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Tietojen oikeellisuuteen liittyvät vastuut ja velvoitteet

Tulotietojärjestelmästä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi saattamalla sen rekisterinpitäjän vastuita koskevat säännökset vastaamaan tarkemmin tietosuoja-asetuksesta seuraavia vaatimuksia.

Laista kumottaisiin säännökset, jotka koskevat suorituksen maksajien vastuuta tulorekisteriin talletettujen tietojen oikeellisuudesta, tietojen oikaisemisesta ilman aiheetonta viivytystä sekä tulonsaajan korjausvaatimuksen tekemistä suorituksen maksajalle.

Lakiin lisättäisiin säännökset Tulorekisteriyksikön vastuusta tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle säädettyjen velvollisuuksien ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisessa. Lisäksi täsmennettäisiin Verohallinnon roolia tulotietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjänä järjestelmän teknisessä ylläpidossa.

Ehdotetuilla muutoksilla ei siirrettäisi Tulorekisteriyksikölle tiedon käyttäjien toimivaltaa tulorekisterissä olevien tietojen merkityksen arviointiin ja tulkitsemiseen niiden oman substanssilainsäädännön näkökulmasta vaan tämä toimivalta säilyisi jatkossakin tiedon käyttäjillä itsellään siten kuin siitä muualla laissa on säädetty. Muutokset eivät vaikuttaisi myöskään siihen, millä tavoin tiedon käyttäjien oman substanssilainsäädäntönsä nojalla tekemiin päätöksiin haetaan muutosta eikä Tulorekisteriyksikölle tehtävä vaatimus tulorekisterissä olevien tietojen oikaisemiseksi olisi keino tiedon käyttäjän tekemään päätökseen kohdistuvan muutoksenhakuprosessin käynnistämiseksi.

4.1.2 Tulorekisterin ilmoittamisvelvollisuuden täyttämisen tehostaminen

Tulorekisteriyksikön rekisterinpitoon liittyvien vastuiden laajentumisen johdosta lakiin lisättäisiin säännökset Tulorekisteriyksikön toimivallasta uhkasakon asettamiseen laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Ilmoitusvelvollisen laiminlyödessä

ilmoitusvelvollisuuden Tulorekisteriyksikkö voisi velvoittaa ilmoitusvelvollisen täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakko voitaisiin erityisestä syystä kohdistaa myös ilmoitusvelvollisen palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii ilmoitusvelvollisen lukuun.

4.1.3 Henkilötietojen käsittelyn rajoittaminen

Tulotietojärjestelmästä annetun lain säännöstä, joka koskee poikkeusta tietosuoja-asetuksen 18 artiklassa säädetystä rekisteröidyn oikeudesta rajoittaa henkilötietojen käsittelyä, muutettaisiin siten, että poikkeus rajoittuisi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 24 a §:ää vastaavasti tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun tilanteeseen, jossa rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden.

Rekisteröidyille mainitun muutoksen johdosta avautuva mahdollisuus vaatia henkilötietojen käsittelyn rajoittamista muulla kuin mainitulla perusteella antaa aiheen samalla tarkentaa positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia siten, että tieto mainitusta vaatimuksesta luovutettaisiin luotonantajille luottotietoraportilla. Kun luottotietoraportilla luovutettaisiin samalla tieto siitä, että rekisteröity on kiistänyt luotonantajalle luovutettavien tulotietojen paikkansapitävyyden, kyseiset tiedot voitaisiin luovuttaa noudattaen yhdenmukaista menettelyä riippumatta siitä, mihin luottotietorekisterissä olevaan tietoryhmään kiistäminen kohdistuu.

4.2 Ehdotusten EU-oikeudellinen arviointi

Lakiehdotuksessa käytettäisiin tietosuoja-asetukseen perustuvaa kansallista sääntelyliikkumavaraa siltä osin kuin se sisältää erityissäännöksiä henkilötietojen käsittelystä. Henkilötietojen käsittelylle on oltava tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa tarkoitettu käsittelyn yleinen oikeusperuste. Tulorekisteriyksikön suorittamaan tulotietojärjestelmän yhteydessä tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn soveltuvat oikeusperusteena tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohta. Henkilötietojen käsittely on mainitun c alakohdan mukaan sallittua, kun se on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan käsittely on sallittua, kun se on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Ottaen huomioon sen, että tulotietojärjestelmästä annetussa laissa on jo nykyisinkin säädetty Tulorekisteriyksikön tehtäväksi ylläpitää rekisterinpitäjänä rekisteriä sekä luovuttaa tietoja niiden saantiin oikeutetuille tiedonsaajille, rekisteriin liittyvän henkilötietojen käsittelyn ensisijainen oikeusperuste olisi mainittu c alakohta, jonka perusteella rekisteröidyn oikeudet määräytyisivät. Käsittelyyn kuitenkin samanaikaisesti liittyy myös e alakohdassa tarkoitettua yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista tai julkisen vallan käyttöä.

Ehdotettavat säännökset Tulorekisteriyksikön vastuusta rekisterinpitäjälle säädettyjen velvollisuuksien ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisessa, Verohallinnon roolista tulotietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjänä, Tulorekisteriyksikön mahdollisuudesta uhkasakon asettamiseen sekä rekisteröidyn oikeudesta vaatia henkilötietojen käsittelyn rajoittamista täsmentäisivät ja täydentäisivät voimassa olevaa lakia, mutta eivät vaikuttaisi rekisterissä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteeseen.

Henkilötietojen käsittely ei voi perustua suoraan edellä mainittuihin tietosuoja-asetuksen kohtiin, vaan asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti käsittelyn perustasta on säädettävä joko unionin oikeudessa tai rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä. Koska asiaa koskevaa unionin oikeutta ei ole, tulotietojärjestelmän yhteydessä tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä on säädettävä erikseen kansallisessa laissa. Kansallisen sääntelyliikkumavaran käyttö perustuisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohtaan, jonka nojalla tietosuoja-asetuksen säännöksiä voidaan mukauttaa antamalla erityisiä säännöksiä esimerkiksi

käsittävien tietojen tyypistä, rekisteröidyistä, henkilötietojen luovuttamisesta, käsittelyn käyttötarkoitussidonnaisuudesta, säilytysajoista sekä käsittelytoimista ja -menettelyistä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitetut toimenpiteet. Kun käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, tulee jäsenvaltion lainsäädännön täyttää yleisen edun mukainen tavoite ja sen on oltava oikeasuhtaista sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Kansallisen henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn tarpeen arvioinnissa on lisäksi noudatettava riskiperusteista lähestymistapaa. Lakiehdotukseen sisältyvän sääntelyliikkumavaran käytön välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta sekä sen vaikutuksia ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien suojaan arvioidaan jaksossa 8.

4.3 Pääasialliset vaikutukset

4.3.1 Vaikutukset rekisteröidyille

Esitys on omiaan edistämään tulotietojärjestelmän tietosisällön oikeellisuutta ja ajantasaisuutta ja siten parantamaan rekisteröityjen oikeusturvaa.

Tulorekisteriyksikön tietoon ei toisaalta ole rekisteröityjen tai tietosuojavaltuutetun taholta saatettu tapauksia, joissa nykysääntelyyn olisi koettu liittyvän puutteita rekisteröityjen oikeuksien toteutumisen kannalta.

4.3.2 Vaikutukset Verohallinnon Tulorekisteriyksikölle ja Verohallinnolle

Taloudelliset vaikutukset

Uudistuksesta Verohallinnon Tulorekisteriyksikölle aiheutuvien investointikustannusten määräksi on arvioitu 4,2 miljoonaa euroa, joista vuoteen 2025 kohdistuu 2 miljoonaa euroa ja vuoteen 2026 2,2 miljoonaa euroa. Tästä 3,14 miljoonaa euroa on pääasiassa tietojärjestelmän muutoksista aiheutuvia ulkoisia hankintoja. Uudistuksesta aiheutuvien oman henkilöstön käytöstä johtuvien menojen määräksi on arvioitu 1,06 miljoonaa euroa.

Lisäksi uudistuksen käyttöönotto nostaa Verohallinnon Tulorekisteriyksikön vuotuisia ylläpitokustannuksia 760 000 euroa vuodesta 2027 lähtien.

Tulorekisteriyksikön investointikustannukset koostuvat tulotietojärjestelmään tarvittavista muutoksista rekisteröidyn tekemien kiistojen käsittelemiseksi tulotietojärjestelmässä asianmukaisesti. Tulotietojärjestelmään toteutetaan toiminnallisuudet, joiden avulla Tulorekisteriyksikkö voi korjata suorituksen maksajan ilmoittamia tietoja sekä tallettaa tulorekisteriin tiedon siitä, että tulonsaaja eli rekisteröity on kiistänyt tiettyjen tulorekisterissä olevien tietojen paikkansa pitävyyden. Tulorekisterin tietojen luovuttamisen rajapintapalveluihin sekä tulorekisterin sähköiseen asiointipalveluun lisätään mahdollisuus tietojen luovuttamiseen siten, että tiedon käyttäjille voidaan luovuttaa sekä suorituksen maksajan oman ilmoittamisvelvollisuutensa nojalla ilmoittamat alkuperäiset tiedot että Tulorekisteriyksikön rekisteriin tallettamat korjatut tiedot. Lisäksi niihin lisätään toiminnallisuudet rekisteröidyn ilmoittaman kiistomerkinnän luovuttamiseksi tiedon käyttäjille ja positiiviseen luottotietorekisteriin. Tulorekisterin sähköiseen asiointipalveluun toteutetaan toiminnallisuudet, joiden avulla rekisteröity voi kiistää tiettyjen tulorekisterissä olevien tietojen paikkansa pitävyyden suoraan sähköisen asiointipalvelun kautta. Lisäksi toteutetaan useita muita tähän kokonaisuuteen liittyviä toimintoja, kuten esimerkiksi tietojen poistamiseen tarvittavat toiminnallisuudet.

Uudistuksen käyttöönotto edellyttää vuodesta 2026 alkaen lisärahoituksen myöntämistä Verohallinnon Tulorekisteriyksikölle. Vuoteen 2025 kohdistuvien investointikulujen osuus on tarkoitus rahoittaa Verohallinnon Tulorekisteriyksikön perustoiminnan rahoituksesta. Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö tarvitsee vuonna 2026 lisärahoitusta 2,2 miljoonaa euroa.

Lisäksi vuodesta 2027 alkaen vuotuisten ylläpitokustannusten rahoittaminen edellyttää 760 000 euron suuruisen vuotuisen lisärahoituksen myöntämistä Verohallinnon Tulorekisteriyksikölle.

Verohallinnolle tietoja tulotietojärjestelmästä saavana tietojen käyttäjänä puolestaan arvioidaan aiheutuvan kertaluonteisia menoja tietojärjestelmämuutoksista arviolta 350 000–450 000 euroa ja henkilöstömenoina 69 000–88 000 euroa. Vuotuisten ylläpitokustannusten arvioidaan jäävän alle 10 000 euron.

Määrärahatarpeet käsitellään julkisen talouden suunnitelmassa sekä talousarvioprosessissa.

Vaikutukset Tulorekisteriyksikön toimintaan

Tulorekisteriyksikön vastuu rekisterin tietojen oikeellisuudesta ja oikaisemisesta laajentaisi yksikön vastuuta rekisterinpitäjänä olennaisesti. Oikaisupyyntöjen käsitteleminen ja rekisterin tietojen oikeellisuuteen liittyvät tehtävät aiheuttavat henkilöresurssitarvetta. Tulorekisteriyksikkö ratkaisee rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseen liittyvät, erityisesti rekisteröidyn oikaisuoikeutta koskevat asiat pääsääntöisesti hallintopäätöksellä. Vastuu rekisterin tietojen oikeellisuudesta edellyttää tietojen oikeellisuuteen kohdistuvaa valvontaa sen lisäksi, että rekisteröity voi jälkikäteen käyttää esimerkiksi tietosuoja-asetuksen mukaista oikaisuoikeuttaan.

Muutosten toimeenpano edellyttää tulotietojärjestelmän kehittämistä siten, että Tulorekisteriyksikkö voi ottaa vastaan ja käsitellä sekä tarvittaessa oikaista tulotietojärjestelmään talletettuja tietoja. Muutokset vaikuttavat olennaisesti myös tulorekisterin tietojen jakeluun, koska suorituksen maksajan itse ilmoittamat tiedot ja Tulorekisteriyksikön oikaisemat tiedot on eroteltava toisistaan. Tarvittavien järjestelmämuutoksien toteuttaminen edellyttää perusteellista suunnittelua, määrittelyä sekä testausta. Vaikutuksia aiheutuu myös Tulorekisteriyksikön rekisterinpitovastuulle kuuluvalla positiivisella luottotietorekisterille tulorekisterin tulotietojen käyttäjänä. Rekistereiden välille on rakennettava tekniset ratkaisut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista koskevan merkinnän välittämiseksi luottotietorekisteriotteelle.

Koska rekisteröidyn oikeuteen liittyvässä prosessissa ei voida hyödyntää automaattista päätöksentekoa, rekisteröityjen tekemien oikaisupyyntöjen käsittely ja kasvava asiakasneuvonnan tarve lisäävät resurssitarvetta, samoin tietojen oikeellisuuteen liittyvän valvonnan toteuttaminen ja uhkasakkojen asettaminen ja tuomitseminen maksettavaksi. Tulotietojärjestelmään vastaanotetaan vuosittain yli sata miljoonaa ilmoitusta, joista maksajat korjaavat kolmesta neljään prosenttia. Rekisteröidyn oikeuksia koskevia tietojen oikaisupyyntöjä tulisi käsiteltäväksi vuosittain arviolta 5 000 tietojen oikaisupyyntöä, joista arviolta 500 ohjautuisi uhkasakkoprosessiin.

4.3.3 Vaikutukset Oikeusrekisterikeskukselle

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) ja sitä täydentävän sakon täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (789/2002) mukaan muun kuin oikeushallinnon viranomaisen on ilmoitettava tuomitsemastaan uhkasakosta sakkoluettelolla

Oikeusrekisterikeskukselle, joka tallentaa näin saadut täytäntöönpanoperustetta koskevat tiedot täytäntöönpanotietojärjestelmään, jonka avulla täytäntöönpano tapahtuu.

Täytäntöönpanotietojärjestelmää ollaan uudistamassa muun muassa sähköisen ilmoittamisen mahdollistamiseksi. Ehdotetun uhkasakon täytäntöönpanotehtävästä aiheutuisi Oikeusrekisterikeskukselle vähäisiä henkilötyövaikutuksia edellyttäen, että uudistettu täytäntöönpanotietojärjestelmä on käytössä, kun esitetyt muutokset tulotietojärjestelmästä annettuun lakiin tulevat voimaan, mikä on tavoitteena. Tulorekisteriyksikkö toimittaisi uhkasakkoja koskevat tiedot tallentamalla ne suoraan uudistettuun täytäntöönpanotietojärjestelmään. Jos Tulorekisteriyksikön tuomitsemien uhkasakkojen vuotuinen määrä asettuisi 200–1 000 kappaletta korkeammalle tasolle, tulisi arvioitavaksi automaattisen tietojen siirron mahdollistaman tietojärjestelmäintegraation rakentaminen viranomaisten tietojärjestelmien välille. Oikeusrekisterikeskukselle aiheutuisi tietojärjestelmäintegraation rakentamisesta noin 20 000 euron suuruinen kertakustannus. Mikäli tämän ratkaisun toteuttaminen Oikeusrekisterikeskuksen uudistetun täytäntöönpanotietojärjestelmän käyttöönottoaikataulun johdosta viivästyisi, aiheutuisi asiasta lisäksi 45 000 euron vuotuiset henkilöstökustannukset tietojärjestelmäintegraatioon perustuvan ratkaisun käyttöönottoon asti.

4.3.4 Vaikutukset sidosryhmille

4.3.4.1 Vaikutusten laatu ja laajuus

Ehdotuksilla on vaihtelevasti taloudellisia vaikutuksia työnantajille ja muille maksamiaan suorituksia koskevia tietoja tulorekisteriin ilmoittaville tahoille samoin kuin tietojen saantiin tulorekisteristä oikeutetuille tietojen käyttäjille. Uhkasakkoa koskevalla ehdotuksella on vaikutuksia uhkasakkojen täytäntöönpanosta vastaavalle Oikeusrekisterikeskukselle.

Esityksen valmisteluvaiheessa vaikutuksia on kartoitettu 24 sidosryhmätaholle suunnatulla kyselyllä, johon saatiin palaute 17:ltä.

4.3.4.2 Vaikutukset suorituksen maksajille

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia tai muita vaikutuksia tulorekisteriin tietoja ilmoittaville suorituksen maksajille. Voimassa olevan lain perusteella suorituksen maksajat ovat vastanneet tulorekisteriin talletettavaksi antamiensa tietojen oikeellisuudesta. Vaikka vastuu rekisterissä olevien tietojen oikeellisuudesta ehdotuksen myötä siirtyykin Tulorekisteriyksikölle, tulee suorituksen maksajien siitä huolimatta jatkossakin täyttää muualla lainsäädännössä, kuten verotusmenettelystä annetussa laissa, säädetty ilmoitusvelvollisuutensa asianmukaisesti silloinkin, kun kyse on tulorekisteriin ilmoitettavista tiedoista. Tämän muualla laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttäminen sisältää myös sen, että ilmoitettujen tietojen tulee olla oikeita ja virheellisinä ilmoitetut tiedot on oikaistava viivytyksettä. Jatkossa selvityspyynnot tulorekisterin tiedoissa havaituista virhe-epäilyistä tulisivat kuitenkin suorituksen maksajille ensisijaisesti Tulorekisteriyksiköltä eivätkä enää tulonsaajilta itseltään.

4.3.4.3 Vaikutukset tiedon käyttäjille

Muutoksilla parannettaisiin tulorekisterin tietojen oikeellisuutta ja ajantasaisuutta, mikä parantaisi tietojen hyödynnettävyyttä niitä käyttävien tahojen toiminnassa samoin kuin näiden tekemien tulonsaajia koskevien päätösten oikeellisuutta.

Muutosten toimeenpano aiheuttaisi osalle tiedon käyttäjistä tietojärjestelmien kehitystarpeita kustannusvaikutuksineen, osalle tarpeet siihen ovat vähäiset tai epäselvät, osalle tällaista tarvetta ei ole. Esimerkiksi Maahanmuuttoviraston näkemyksen mukaan korjatun tiedon hyödyntämisestä maahanmuuttohallinnon lupaharkinnassa ei pidetä välttämättömänä. Kustannusvaikutuksia koskevia arvioita ovat kysyneet esittämään vain muutamat. Nämäkin arviot ovat alustavia, osin uudistuskaavailujen tarkempaa sisältöä ja käytännön toimeenpanotapaa, kuten tarvittavia tiedonvaihdon menetelmiä, koskevan epätietoisuuden johdosta. Vaikutukset riippuvat myös siitä, missä määrin tulorekisterin tietojen vuotuisten oikaisujen määrä tulisi kasvamaan.

Työeläkeala arvioi alustavasti kertaluonteisiksi kustannuksiksi 250 000 euroa ja Työllisyysrahasto 300 000–1 000 000 euroa. Työtapaturmavakuuttajat on arvioinut yhtiökohtaisesti vaihteleviksi kustannuksiksi 6–10 henkilötyöpäivää yhtiötä kohden. Ulosottolaitos on alustavasti arvioinut muutosten sille aiheuttamiksi kustannuksiksi valittavasta toteutustavasta riippuen 50 000–250 000 euroa.

Tietojärjestelmäkustannusten lisäksi uudistuksesta on vaihtelevasti arvioitu aiheutuvan tarvetta henkilöstön koulutukseen ja tiedottamiseen.

Asiasta lausuneet eivät yleisesti ole tunnistanee muutoksista aiheutuvan mainittavia tuottoja tai säästöjä. Esimerkiksi Työllisyysrahasto pitää kuitenkin mahdollisena, että se saattaisi muutosten jälkeen saada tietoja palkoista, joita koskeva ilmoitusvelvollisuus on laiminlyöty.

5 Lausuntopalaute

Luonnos hallituksen esitykseksi lähetettiin lausuntokierrokselle 25.4.2024 ja lausuntojen määräaika päättyi 6.6.2024. Lausuntopyyntö lähetettiin 38 taholle, joista 21 antoi lausuntonsa. Yhteensä lausuntonsa antoi 22 tahoa.

Esityksestä ovat antaneet lausunnon Elinkeinoelämän keskusliitto ry, ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus, Eläketurvakeskus, Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Finanssiala ry, Maahanmuuttovirasto, oikeusministeriö, valtioneuvoston oikeuskansleri, Oikeusrekisterikeskus, Poliisihallitus, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Yrittäjät ry, Suomen Taloushallintoliitto ry, Tapaturmavakuutuskeskus, tietosuojavaltuutetun toimisto, Työllisyysrahasto, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry, Valtakunnanvoudin kanslia, Verohallinto, Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö ja Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö. Työeläkevakuuttajat TELA ry ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Ehdotettuja muutoksia on sinällään kannatettu laajasti ja on pidetty toivottavana, että tulotietojärjestelmästä annetun lain rekisterinpitäjän vastuuta koskevat säännökset saatetaan vastaamaan yleisestä tietosuojasetuksesta seuraavia vaatimuksia. Lausunnoissa on kuitenkin tuotu esiin tarve arvioida eräitä sääntelyratkaisuja vielä tarkemmin sekä täydentää esityksen perusteluja seuraavasti.

Tietosuojavaltuutettu toteaa jo aikaisemmin pyytäneensä lain 4 §:n sääntelyn uudelleentarkastelua juuri Tulorekisteriyksikön rekisterinpitäjän vastuuden sekä suorituksen maksajien tulorekisteriin liittyvien vastuuden osalta. Tietosuojavaltuutettu pitää hyvänä, että rekisterinpitäjän vastuuta koskeva sääntelyratkaisu on arvioitu uudelleen ja ehdotettavassa sääntelyssä on huomioitu Tulorekisteriyksikön yleisen tietosuojasetuksen mukaiset tehtävät ja velvoitteet. Tietosuojavaltuutettu pitää myös hyvänä, että perusteluissa on erikseen avattu ilmoitusvelvollisten vastuu ilmoittamisestaan tiedoista huomioiden sen, että Tulorekisteriyksikön

rekisterinpitoon liittyvien vastuiden laajeneminen ei vaikuttaisi suorituksen maksajien vastuuseen täyttää säädetty ilmoitusvelvollisuutensa tulorekisteriin asianmukaisesti.

Ehdotetun 24 a §:n osalta tietosuojavaltuutettu pitää hyvänä, että tätä tulotietojärjestelmästä annetun lain säännöstä on nyt arvioitu hieman tarkemmin siitä näkökulmasta, onko tietosuoja-asetuksen takaamiin rekisteröidyn oikeuksiin tehtävä rajoitus oikeasuhtainen. Tietosuojavaltuutettu kuitenkin katsoo myös, että ehdotetun säännöksen suhdetta tietosuoja-asetuksen säännöksiin olisi jatkovalmistelussa syytä arvioida tarkemmin. Ensisijaisesti tietosuojavaltuutettu katsoo, että ehdotettavan rajoituksen osalta olisi tarpeellista arvioida vielä vaihtoehtoa, jonka mukaan rekisteröidyn rajoitusvaatimuksen alaisia tietoja ei luovuteta tulotietojärjestelmästä tai positiivisesta luottotietorekisteristä vastaanottajille, ennen kuin Tulorekisteriyksikkö on varmistanut tietojen paikkansapitävyyden. Toissijaisesti ehdotettavan tulotietojärjestelmästä annetun lain 24 a §:n mukaisen rajoituksen osalta esityksen jatkovalmistelussa olisi tarpeellista arvioida tarkemmin, millä perusteilla esityksessä tarkoitettu tulotietojärjestelmän tietojen käyttöön liittyvä yleinen etu ylittäisi rekisteröidyn tietosuoja-asetuksen takaaman oikeuden tietojen käsittelyn rajoittamiseen. Tietosuojavaltuutetun huomion johdosta ehdotettua 24 a §:n säännöstä on tarkasteltu jatkovalmistelun yhteydessä vielä uudelleen, mutta sitä on edelleen pidetty tulorekisterin käyttötarkoitus huomioon ottaen välttämättömänä ehdotetussa muodossaan. Tämän vuoksi jatkovalmistelussa on täydennetty pykälän säännöskohtaisia perusteluja tietosuojavaltuutetun toissijaisen huomion mukaisesti.

Valtioneuvoston oikeuskansleri on ehdotettuun 24 a §:ään liittyen kiinnittänyt huomiota tarpeeseen täydentää perusteluja muiden rekisterinpitäjän suorittamien tietojen käsittelytoimien kuin tietojen luovuttamisen osalta. Ehdotetun 24 a §:n säännöskohtaisia perusteluja on jatkovalmistelussa täydennetty myös tältä osin.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota tarpeeseen arvioida ehdotetun 4 §:n 3 momentin suhdetta henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn laintasoisuutta koskevaan vaatimukseen vielä tarkemmin jatkovalmistelun aikana todeten lisäksi, että myös sääntelyn tarpeellisuutta olisi hyvä tarkastella samalla. Ehdotetun 21 a §:n osalta oikeusministeriö pitää välttämättömänä, että esityksen jatkovalmistelussa arvioidaan huolellisesti Oikeusrekisterikeskukselle uhkasakkojen täytäntöönpanosta aiheutuvat tietojärjestelmä- ja henkilöstökustannukset. Oikeusministeriö pitää myös tarpeellisena lisätä ehdotettuun 21 a §:ään informatiivinen viittaussäännös uhkasakkoa koskevan muutoksenhaun osalta. Myös Oikeusrekisterikeskus on omassa lausunnossaan esittänyt vastaavat huomiot vaikutusarvion sitä koskevan osuuden täydentämiseksi sekä informatiivisen viittaussäännöksen lisäämiseksi ehdotettuun 21 a §:ään uhkasakkoa koskevan muutoksenhaun osalta. Näiden lausuntojen johdosta vaikutusarvion Oikeusrekisterikeskusta koskevaa osuutta ja ehdotetun 4 §:n 3 momentin säännöskohtaisia perusteluja on jatkovalmistelussa täydennetty kyseisiltä osin sekä ehdotettu 21 a §:n 3 momenttiin lisättäväksi muutoksenhakua koskeva informatiivinen viittaussäännös uhkasakkolakiin.

Oikeusrekisterikeskus on lisäksi kiinnittänyt huomiota tarpeeseen arvioida kattavammin uhkasakon yleistä soveltuvuutta tulorekisteriin liittyvän ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen tehostamiseen. Oikeusrekisterikeskus katsoo, että tarkoituksenmukaisempaa voisi olla säätää Tulorekisteriyksikölle toimivalta joko myöhästymismaksujen tai laiminlyöntimaksujen määräämiseen tulorekisteri-ilmoittamisen laiminlyönnin perusteella. Tulorekisteri-ilmoittamisen laiminlyönnin seuraamusjärjestelmän näin laajamittaista uudistamista ei ole jatkovalmistelun yhteydessä pidetty tarkoituksenmukaisena eikä myöskään tarpeellisena, minkä vuoksi ehdotetun 21 a §:n säännöskohtaisia perusteluja on tältä osin täydennetty.

Poliisihallitus on toivonut positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamista siten, että positiivisen luottotietorekisterin tietoja voitaisiin luovuttaa poliisille vastaavaan tapaan kuin asiasta on tulorekisterin osalta säädetty tulotietojärjestelmästä annetun 13 §:n 1 momentin 29 kohdassa. Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 24 §:n säännöksiä tietojen luovuttamisesta eräille viranomaisille ei kuitenkaan ehdoteta muutettavaksi vaan mahdollisuudet tähän olisi selvitettävä erikseen muussa yhteydessä.

Suomen Yrittäjät ja Taloushallintoliitto katsovat, että ehdotetun 21 a §:n säännöskohtaisissa perusteluissa tulisi tarkemmin kuvata, millä edellytyksillä uhkasakko voidaan kohdistaa ilmoitusvelvollisen puolesta toimivaan ulkopuoliseen palveluntarjoajaan. Ehdotetun 21 a §:n säännöskohtaisia perusteluja on jatkovalmistelussa tältä osin täydennetty.

Tapaturmavakuutuskeskus ja Työllisyysrahasto pitävät ehdotettua 24 a §:ää tärkeänä ja katsovat, että rekisteröidyn oikeuksien käyttäminen ei saa rajoittaa tulorekisterin perustehtävää eli tietojen luovuttamista niihin oikeutetuille tiedon käyttäjille. Mikäli tiedon käyttäjät eivät saisi käyttöönsä kaikkia tulorekisteriin ilmoitettuja tietoja, ne eivät voisi hoitaa niiden lakisääteisiä tehtäviä, kuten esimerkiksi etuuksien maksamista rekisteröidylle. Ilman Tulorekisteriyksiköllä olevaa oikeutta tietojen luovutukseen rekisteröity voisi viivästyttää lakisääteisen asian käsittelyä tai estää käsittelyn kokonaan kiistämällä toistuvasti henkilötietojensa paikkansapitävyyden.

Verohallinto on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 25 a §:n 1 momentin säännökseen, jonka mukaan tulorekisteriin talletetuissa tiedoissa oleva virhe korjataan noudattaen, mitä tulotietojärjestelmästä annetussa laissa säädetään. Tulotietojärjestelmästä annetun lain 4 §:n 3 momenttiin ehdotettujen muutosten johdosta Verohallinto katsoo, että ehdotuksen perusteluihin tulisi lisätä maininta siitä, mihin tulotietojärjestelmästä annetun lain säännöksiin viittauksen olisi jatkossa katsottava kohdistuvan. Ehdotetun 4 §:n 3 momentin säännöskohtaisia perusteluja on jatkovalmistelussa tältä osin täydennetty.

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö on toivonut tulorekisteriä laajennettavaksi myös siten, että tiedon käyttäjät voisivat tallettaa sinne tietoja omien valvontatoimenpiteidensä yhteydessä havaitsemistaan tulorekisterin tiedoissa olevista virheistä ja puutteista. Mahdollisuudet tulorekisterin näin merkittävään jatkokehittämiseen siitä aiheutuvine kustannuksineen olisi kuitenkin selvitettävä erikseen muussa yhteydessä.

Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö korostaa lausunnossaan, että sen kyky toimeenpanna ehdotetut muutokset edellyttää erillisrahoitusta siten kuin edellä kohdassa 4.3.2 on tarkemmin selostettu. Rekisterinpitäjän näkökulmasta ehdotus sisältää merkittäviä ja olennaisia muutoksia yksikön vastuuseen rekisterinpitäjänä ja yksikön operatiiviseen toimintaan verrattuna siihen, mitä tulotietojärjestelmästä annetussa laissa on alun perin säädetty koskien rekisterinpitäjän vastuuta tietojen oikeellisuudesta ja oikaisemisesta. Merkittävimmät erillisrahoitusta edellyttävät muutokset kohdistuvat sekä Tulorekisteriyksikön tietojärjestelmiin että tietojärjestelmien kehittämiseen tarvittaviin resursseihin. Lisäksi lisääntyvällä vastuulla on oleellisia vaikutuksia yksikön pysyvän toiminnan resursseihin. Muutokset kohdistuvat sekä Tulorekisteriyksikön ylläpitämään tulotietojärjestelmään että positiiviseen luottotietorekisteriin tulorekisterin tulotietojen käyttäjänä.

Lisäksi useat tulorekisterin tiedon käyttäjät ovat toivoneet esityksen perusteluissa todettavaksi sen, ettei ehdotuksella ole tarkoitus siirtää Tulorekisteriyksikölle tiedon käyttäjillä olevaa toimivaltaa tulorekisteristä saatujen tietojen merkityksen arviointiin niiden oman

substanssilainsäädännön näkökulmasta. Esityksen yleisperusteluja on jatkovalmistelussa tältä osin täydennetty.

Lausuntokierroksen jälkeen valtioneuvoston oikeuskansleri on suorittanut ennakkotarkastuksen jatkovalmistellulle luonnokselle hallituksen esitykseksi. Ennakkotarkastuksessa on kiinnitetty huomiota ehdotettuihin säännöksiin, jotka koskevat tietojen luovuttamista silloin, kun rekisteröity vaatii niiden käsittelyn rajoittamista. Ennakkotarkastuksessa on katsottu, että vaihtoehtoa rajoittaa rajoittamisvaatimuksen kohteena olevien tietojen luovuttamista vastaanottajille ei ole arvioitu riittävästi, eikä ehdotetun sääntelyratkaisun välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta ole esitysluonnoksessa perusteltu riittävästi. Ennakkotarkastuksessa on myös kiinnitetty huomiota siihen, ettei ehdotetuista pykälistä käy ilmi, tuleeko rajoittamisoikeuden käyttämisestä tehdä merkintä vai ei, ja luovutetaanko merkintätieto tietojen mukana tulorekisteristä eteenpäin vai ei. Ennakkotarkastuksessa on todettu, että hallituksen esitystä tulee muokata, ja sääntelymallin muuttamista sellaiseksi, että tietojen luovutusten rajoittamisoikeus mahdollistetaan, tulee harkita.

Ennakkotarkastuksessa esitettyjen huomioiden johdosta ehdotettuun 24 a §:ään on lisätty säännös siitä, että tieto rajoittamisoikeuden käyttämisestä talletetaan tulorekisteriin ja luovutetaan sieltä edelleen lain 13 ja 13 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin. Muilta osin ehdotettua sääntelyratkaisua rekisteröidyn rajoittamisvaatimuksen osalta ei kuitenkaan ole katsottu aiheelliseksi muuttaa, vaan sen on edelleen katsottu olevan välttämätön ja oikeasuhtainen tulorekisterin sekä siellä olevien yksittäisten tulotietoilmoitusten kaikkien eri käyttötarkoitusten näkökulmasta arvioituna. Tältä osin säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty selventävät perustelut sen lisäksi, mitä tässä jaksossa jäljempänä on tarkemmin perusteltu.

Tietojen luovutusten rajoittamista rekisteröidyn vaatimuksesta ei ehdoteta mahdollistettavaksi, koska tulorekisteriin annettavat tiedot ovat paitsi tulonsaajaa eli rekisteröityä itseään koskevia tietoja niin myös tiedot ilmoittanutta suorituksen maksajaa koskevia tietoja, joita käytetään kumpaakin koskevassa päätöksenteossa. Jos rekisteröidyn tekemän rajoittamisvaatimuksen sallittaisiin rajoittavan tietojen luovutuksia tiedon käyttäjille tietojen oikeellisuuden tutkimisen ajaksi, vaikuttaisi rajoittamisvaatimus sellaisenaan merkittävästi tiedon käyttäjien lakisääteisten tiedonsaantioikeuksien toteutumiseen, olipa kyse tulonsaajaa tai suorituksen maksajaa koskevasta päätöksenteosta.

Lakisääteisten tiedonsaantioikeuksien toteutumisen kannalta on olennaista huomata, että substanssilainsäädännössä säädettyjen ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuksien täyttäminen sekä tiedonsaantioikeuksien toteutuminen ovat saman asian kääntöpuolia. Tulorekisteriin annettavilla ilmoituksilla suorituksen maksaja täyttää sille muualla lainsäädännössä, kuten verolainsäädännössä tai työeläkelainsäädännössä säädetyn ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuden, joka ennen tulorekisterin käyttöönottoa toteutui ilmoittamalla tiedot erikseen suoraan nykyisille tulorekisterin tiedon käyttäjille, kuten Verohallinnolle tai työeläkeyhtiöille, mutta nykyisin yhdellä kertaa tulotietojärjestelmän avulla. Lakisääteisten tiedonsaantioikeuksien toteutuminen edellyttää periaatteessa tiedon saamista asetettuun määräpäivään mennessä sellaisina kuin suorituksen maksaja on ne antanut tulorekisteriin.

Lakisääteisten tiedonsaantioikeuksien puutteellinen tai viivästynyt toteutuminen on omiaan vaikuttamaan haitallisesti niin tulonsaajan kuin suorituksen maksajan oikeusturvaan. Jos tiedon käyttäjältä puuttuu tieto niin rajoittamisvaatimuksesta kuin rajoittamisvaatimuksen kohteena olevista tiedoista, olisi tämä omiaan lisäämään virheellisen päätöksenteon mahdollisuutta tulonsaajaa itseään koskevassa päätöksenteossa ja korostamaan hänen omaa aktiivista myötävaikutusvelvollisuutta asian selvittämisessä. Tiedon käyttäjien substanssilainsäädännöstä riippuen tulonsaajalla voi olla erilaajuisia ja -asteisia ilmoittamis- tai selvittämisvelvollisuuksia,

esimerkiksi verotusta tai sosiaalietuutta koskevassa päätöksenteossa. Tämä ei kuitenkaan korvaa lakisääteisen tiedonsaannin muita käyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tietojen käyttämisestä tiedon käyttäjän toiminnassa esimerkiksi sen valvomiseksi, että niin tulonsaaja kuin suorituksen maksaja täyttävät ilmoittamisvelvollisuutensa verotuksessa asianmukaisesti.

Suorituksen maksajien oikeusturvan kannalta on olennaista, että suorituksen maksajaa koskevassa päätöksenteossa suorituksen maksajan on voitava luottaa tulorekisteriin antamiensa tietojen välittymisestä edelleen sellaisina kuin tiedot on annettu tulorekisteriin, koska päätöksenteko perustuu pääsääntöisesti vain näin ilmoitettuihin tietoihin. Tulorekisteriin annettujen tulotietojen perusteella lasketaan esimerkiksi työnantajan maksettavaksi kultakin kuukaudelta tulevien ennakonpidätysten ja lähdeverojen määrät, työnantajan eläkevakuutusmaksun määrä, työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määrä sekä työnantajan ammattitauti- ja työtapaturmavakuutuksen vakuutusmaksun määrä. Jos tieto yhdestäkin rajoittamisvaatimuksesta ja sen kohteena olevista tiedoista puuttuisi, olisi tämä omiaan merkittävästi lisäämään suorituksen maksajaa koskevan päätöksenteon virheellisuuden mahdollisuutta.

Vaikka rajoittaminen ei välttämättä kestäisi kovin pitkää aikaa, olisi tietojen oikaisemisen vaatimasta ajasta riippuen tietojen viivästynyt luovutus omiaan lisäämään virheellisen päätöksenteon mahdollisuutta. Tiedon käyttäjillä voidaan arvioida tyypillisesti olevan tietotarpeita jo muutaman päivän tai viikon sisällä lakisääteisten ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuksien määräpäivien jälkeen, minkä lisäksi tiedon käyttäjät voivat hakea tietoja aina silloin, kun tiedonsaanti tulorekisteristä on tiedon käyttäjän toiminnassa tarpeen. Tietojen luovutusten estäminen väliaikaisestikin olisi ongelmallista, ja se muodostuisi ongelmallisemmaksi, mitä pidemmäksi aikaa tietojen luovuttaminen viivästyy. Mahdollisesti oikaistavat tiedot olisi jatkossakin annettava suorituksen maksajan toimesta, eikä Tulorekisteriyksiköllä voikaan olla toimivaltaa yksipuolisesti oikaista suorituksen maksajan tulorekisteriin antamia tietoja.

Jos ainoastaan tieto rekisteröidyn tekemästä rajoittamisvaatimuksesta luovutettaisiin tiedon käyttäjille, tulisi kiistäminen tiedon käyttäjän tietoon, kun taas tulonsaajaa koskevassa päätöksenteossa puuttuvat tiedot voisivat olla saatavissa tulonsaajalta itseltään. Tämä ei kuitenkaan korvaa lakisääteisen tiedonsaannin muita käyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi suorituksen maksajan ilmoittamien tietojen käyttämisestä tulonsaajan itsensä esittämien tietojen valvontaan. Suorituksen maksajaa koskevassa päätöksenteossa tietojen saaminen tulonsaajalta itseltään ei liene realistisesti ajateltavissa oleva vaihtoehto. Tiedon käyttäjillä on siten intressi tiedonsaantiin sellaisina kuin suorituksen maksaja on tiedot ilmoittanut tulorekisteriin.

Edellä kuvatuista yleiseen etuun liittyvistä syistä on välttämätöntä, että tietojen luovutusten rajoittamista rekisteröidyn tekemästä rajoittamisvaatimuksesta johtuen ei sallita. Toisaalta yleinen etu edellyttää, että ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuudet täytetään asianmukaisesti ja että tulorekisteristä luovutettavat tiedot olisivat paikkansa pitäviä. Kiistettyjen tietojen tallettamista tulorekisteriin ja niiden välittämistä edelleen tiedon käyttäjille voidaan kuitenkin pitää rekisteröidyn kannalta oikeasuhtaisena sääntelyratkaisuna mahdollistaessaan sen, että tiedonsaantioikeutetut tiedon käyttäjät saisivat tuolloin yksilöidyt tiedot sekä rajoittamisvaatimuksesta että sen kohteena olevista tiedoista. Tiedon käyttäjä voisi toimivaltansa puitteissa tutkia tiedot sekä huolehtia asian ratkaisemiseksi tarpeellisen selvityksen hankkimisesta ja tässä tarkoituksessa pyytää esimerkiksi tulonsaajalta itseltään tarvittavan lisäselvityksen häntä itseään koskevassa asiassa. Myös tulonsaajan itsensä näkökulmasta tulorekisterin tiedoissa olevaa virhettä on useimmiten helpompi selvittää tiedon käyttäjälle, jos tiedon käyttäjällä on käytettävissään myös ne tiedot, joihin tulonsaajan tekemä

kiistäminen kohdistuu. Tulonsaajan tarvitsee tällöin selvittää tietoja vain siltä osin kuin ne ovat virheellisiä ja muilta osin oikeat tiedot ovat jo valmiiksi tiedon käyttäjän käytettävissä.

Lisäksi oikeuskansleri on kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotetun tulotietojärjestelmästä annetun lain 4 §:n 3 momentin suhteen henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn laintasoisuutta koskevaan vaatimukseen tulisi käydä selkeämmin ilmi perusteluista. Tältä osin säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty selventävät perustelut. Huomiota on kiinnitetty myös Tulorekisteriyksikön suorittamien henkilötietojen käsittelytoimien kuvaukseen lain 24 a §:n säännöskohtaisissa perusteluissa siltä osin kuin Tulorekisteriyksikön on kuvattu ainoastaan säilyttävän ja luovuttavan henkilötietoja. Tämän johdosta säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty selventävä kuvaus Tulorekisteriyksikön suorittamien henkilötietojen käsittelytoimista tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun rekisteröidyn vastustamisoikeuden ollessa kyseessä.

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Laki tulotietojärjestelmästä

4 §. Rekisterinpitäjä ja tulotietojärjestelmään liittyvät vastuut. Lain 2 luvun otsikon ruotsinkielistä sanamuotoa muutettaisiin teknisesti siten, että termi *registeransvarig* korvattaisiin termillä *personuppgiftsansvarig*. Pykälän otsikon ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin vastaava tekninen muutos.

Pykälän 1 momenttiin otettaisiin säännös Tulorekisteriyksikön ja Verohallinnon välisestä vastuunjaosta, josta nykyisin säädetään pykälän 2 momentissa. Vastuunjako säilyisi ennallaan siten, että kumpikin vastaavat tulotietojärjestelmän ylläpidosta, teknisestä toimivuudesta ja tietoturvallisuudesta. Vastuunjakoa tarkennettaisiin siten, että tässä toiminnassa Tulorekisteriyksikkö ja Verohallinto toimisivat yhteisrekisterinpitäjinä, kun voimassa olevan lain mukaan rekisterinpitäjänä toimii momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti yksin Tulorekisteriyksikkö.

Tietosuoja-asetuksen perusteella Verohallinnon rooli tulotietojärjestelmän ylläpidossa voi olla vain joko yhteisrekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä. Ottaen huomioon, että voimassa olevassa laissa Verohallinnon tehtäväksi on määritelty tulotietojärjestelmän ylläpito sekä sen toimivuudesta ja tietoturvallisuudesta vastaaminen yhdessä Tulorekisteriyksikön kanssa, on Verohallinnon roolia jo nykyisinkin pidettävä yhteisrekisterinpitäjänä, vaikka asiasta ei voimassa olevassa laissa nimenomaista mainintaa olekaan. Henkilötietojen käsittelijällä ei voisi olla sellaista yhteisvastuuta tulotietojärjestelmän ylläpidosta, toimivuudesta ja tietoturvallisuudesta kuin Verohallinnolla jo nykyisinkin on. Verohallinnon vastuut ja sen rooli suhteessa tulotietojärjestelmään säilyisivät siten jatkossakin voimassa olevaa lakia vastaavina, eikä muutoksen tarkoituksena ole säätää Verohallinnolle uusia tehtäviä tai vastuita tulotietojärjestelmän tekniseen toimintaan liittyen.

Muutoksella kuitenkin täsmennettäisiin Verohallinnon rooli tietosuoja-asetuksen 26 artiklassa tarkoitetuksi yhteisrekisterinpitotehtäväksi, josta lain voimassa olevan sanamuodon perusteella on voinut aiheutua tulkintaepäselvyyksiä. Tällöin myös rekisteröity voi käyttää tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 3 kohdan mukaisia oikeuksiaan suhteessa kumpaan tahansa rekisterinpitäjään ja kumpaakin rekisterinpitäjää vastaan. Tarkoituksena kuitenkin on, että Tulorekisteriyksikkö jatkossakin toimisi aina rekisteröityjen yhteyspisteenä vastaavaan tapaan kuin positiivisen luottotietorekisterinkin kohdalla.

Pykälän 2 momentiksi otettaisiin positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 2 §:ää vastaava säännös niistä rekisterinpitoon liittyvistä tehtävistä, joista vastuu kuuluisi yksin Tulorekisteriyksikölle. Tulorekisteriyksikkö vastaisi rekisterinpitäjänä henkilötietojen ja niihin liittyvien tulotietojen ja muiden tietojen vastaanottamisesta, säilyttämisestä ja luovuttamisesta rekisteristä sekä muista rekisterinpitäjälle tietosuoja-asetuksessa säädettyistä velvollisuuksista ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta. Rekisterinpitoon liittyviin tehtäviin ja velvollisuuksiin sovellettaisiin sellaisenaan tietosuoja-asetuksen säännöksiä. Tietosuoja-asetuksen mukainen rekisterinpitotehtävä kattaa kaikenlaiset henkilötietojen käsittelytoimet, mukaan lukien henkilötietojen vastaanottaminen ja tallettaminen. Momentissa täsmennettäisiin kuitenkin Tulorekisteriyksikön tehtävä vastaanottaa henkilötietoja ja niihin liittyviä tulotietoja ja muita tietoja, kuten lain 7 §:ssä tarkoitettuja täydentäviä tietoja, sekä sen tehtävä luovuttaa näitä tietoja. Täsmentäminen olisi tarpeen sen huomioimiseksi, että laista olisi ilmevä nimenomaisesti se rekisterinpitäjä, joka vastaisi henkilötietojen ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta (esim. PeVL 7/2019 vp, s. 6). Tietojen luovuttamiseen liittyvä rekisterinpitäjän tehtävä pitäisi sisällään myös tietoon pääsyä koskevien päätösten tekemisen ja niihin liittyvän rekisterinpitäjän suorittaman arvioinnin.

Rekisterinpitäjästä säättäminen on mahdollista tietosuoja-asetuksen perusteella. Rekisterinpitäjä määrittää tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 kohdassa, jonka mukaan rekisterinpitäjä tai tämän nimittämistä koskevat erityiset kriteerit voidaan vahvistaa unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jos henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot määrittää unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännössä. Rekisterinpitäjän tehtävä kuitenkin määräytyy aina kaikilta osin tietosuoja-asetuksen säännösten perusteella. Rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja vastuusta säädetään tietosuoja-asetuksen IV luvussa, jossa säädetään esimerkiksi tietoturvallisuuteen ja tietosuoja koskevaan vaikutustenarviointiin liittyvistä velvoitteista. Rekisterinpitäjille säädetään myös tehtäviä useissa tietosuoja-asetuksen artikloissa, jotka koskevat esimerkiksi rekisteröidyn oikeuksia. Tulorekisteriyksikkö käsittelee rekisterinpitäjänä henkilötietoja ja niihin liittyviä tulotietoja ja muita tietoja, jotka olisivat muilta rekisterinpitäjiltä siirrettyjä tietoja.

Se, että Tulorekisteriyksikkö ja osin myös Verohallinto vastaisivat tulotietojärjestelmässä käsiteltävien henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta kaikilta osin, ei poistaisi suorituksen maksajien vastuuta omien rekisteriensä rekisterinpitäjänä siitä, että tulorekisteriin luovutettavat tiedot ovat paikkansa pitäviä. Tähän vastuuseen kuuluu tietosuoja-asetuksen 19 artiklan mukaisesti myös esimerkiksi vastuu tarvittaessa oikaista luovutetuissa tiedoissa mahdollisesti ilmenneet virheet viipymättä. Tulorekisteriyksikön olisi puolestaan huolehdittava tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti, että käsittelyn tarkoituksiin nähden virheelliset tiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä myös tulorekisterissä. Tulorekisteriyksikön rekisterinpitoon liittyvien vastuiden laajeneminen ei myöskään vaikuttaisi suorituksen maksajien vastuuseen täyttää tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 §:ssä tarkoitettu muualla laissa, kuten esimerkiksi verotusmenettelystä annetussa laissa, työeläkelainsäädännössä tai työtapaturma- ja ammattitautilaissa, säädetty ilmoitusvelvollisuutensa asianmukaisesti. Ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi tulee ilmoitettujen tietojen olla sisällöllisesti oikeita ja niissä mahdollisesti ilmenevät virheet korjata ilman aiheetonta viivytystä virheen havaitsemisen jälkeen.

Pykälän nykyisen 1 momentin toisen ja kolmannen virkkeen säännökset Tulorekisteriyksikön tehtävistä tulorekisteriin talletettavien tietojen tarkemmasta määrittelystä ja tulorekisteristä tiedon käyttäjille laissa säädettyihin käyttötarkoituksiin luovutettavista tiedoista päättämisestä siirrettäisiin 3 momentiksi, josta poistuisi nykyinen säännös suorituksen maksajien vastuusta tietojen oikeellisuudesta ja velvollisuudesta oikaista tiedot ilman aiheetonta viivytystä.

Tulorekisteriyksikölle nykyisen 1 momentin viimeisen virkkeen mukaan kuuluvasta vastuusta tietojen luovuttamisessa säädettäisiin 2 momentissa.

Pykälän 3 momentin säännökset vastaisivat sen voimassa olevassa 1 momentissa olevia säännöksiä. Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan Tulorekisteriyksikkö määritteli päätöksellään tarkemmin tulorekisteriin tämän lain nojalla talletettavat tiedot.

Säännös olisi edelleen tarpeellinen sen vuoksi, että tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 7 §:ssä tarkoitetussa ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuden synnyttävässä muussa lainsäädännössä ei tulorekisterin käyttötarkoituksia varten ole määritelty, millä yksityiskohtaisella tarkkuustasolla ja millä tavoin tallennettuina suorituksen maksajien on annettava lain 6–8 §:ssä tarkoitetut tulorekisteriin talletettavat tiedot, eikä niiden näin yksityiskohtaista tarkkuustasoa tai tallentamistapaa ole määritelty myöskään edellä mainituissa 6–8 §:ssä. Suorituksen maksajien ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi sekä tulorekisterin tiedon käyttäjien tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi asianmukaisesti on kuitenkin välttämätöntä, että tulorekisteriin ilmoitettavan tietosisällön yksityiskohtainen tarkkuustaso ja tallentamistapa kootaan yhteen dokumenttiin ja vahvistetaan vuosittain niiden näkökulmasta selkeällä ja yksiselitteisellä tavalla. Tämä on käytännössä tapahtunut momentissa tarkoitettulla Tulorekisteriyksikön päätöksellä.

Tulotietojärjestelmästä annetun lain 6–8 §:ssä on yksilöity ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuden synnyttävä lainsäädäntö sekä kyseisen lainsäädännön mukaisten ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuksien piirissä olevat tulorekisteriin talletettavat tiedot. Lain 6–8 §:ssä olevien viittaussäännösten kautta ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuden piirissä olevat tiedot määräytyvät tyhjentävästi verolainsäädännön, työeläkelainsäädännön, työtapaturma- ja ammattitautivakuutuslainsäädännön sekä työttömyysvakuutuslainsäädännön perusteella, joiden mukaisesti kyseistä lainsäädäntöä soveltavat tulorekisterin tiedon käyttäjät määrittelevät ilmoitusvelvollisuuden yksityiskohtaisen tietosisällön vuosittain, jotta Tulorekisteriyksikkö voi tulorekisterin käyttötarkoituksiin nähden vuosittain tekemällään päätöksellä määrittää tulorekisteriin talletettavien tietojen sisällön yksityiskohtaisen tarkkuustason ja tallentamistavan. Mikäli Tulorekisteriyksikkö ei tällaista tulorekisterin tietosisältöä teknisesti kokoavaa päätöstä voisi tehdä, aiheutuisi tästä huomattavaa epäselvyyttä tulorekisteriin ilmoitettavan tietosisällön yksityiskohtaiseen määrittelyyn niin suorituksen maksajille ja tulorekisterin tiedon käyttäjille kuin Tulorekisteriyksikölle itselleenkin.

Ehdotuksen mukaisesti Tulorekisteriyksikkö kokoaisi jatkossakin lain tasolla määriteltyjen tulorekisteriin talletettavien tietojen yksityiskohtaisen tietosisällön yhdeksi kokonaisuudeksi ja tekisi momentin mukaisesti vuosittain päätöksen tulorekisteriin talletettavista tiedoista. Tulorekisteriyksikkö ei voi rajoittaa laissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta eikä tulkita sen sisältöä toisin kuin kyseistä substanssilainsäädäntöä soveltava tiedon käyttäjä on sitä tulkinut.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 14/2018 vp on kiinnitetty huomiota myös henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn raskauteen ja monimutkaisuuteen. Tässä yhteydessä valiokunta on muun ohessa viitannut tulotietojärjestelmästä annettua lakia koskeneen hallituksen esityksen HE 134/2017 vp eduskuntakäsittelyn yhteydessä antamaansa lausuntoon PeVL 49/2017 vp. Kyseisessä lausunnossa valiokunta on todennut, että tulorekisteriin talletetaan henkilötietoja ja ehdotus on siksi ollut merkityksellinen yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Edelleen lausunnossa on todettu, että perustuslakivaliokunta on arvioidessaan tällaista sääntelyä katsonut, että sääntelyä on tarkasteltava perustuslain 10 §:n kannalta. Sen 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Valiokunta on korostanut vakiintuneessa käytännössään henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn laintasoisuutta, kattavuutta ja

yksityiskohtaisuutta. Valiokunnan lausunnossa on todettu, ettei tulorekisteriin hallituksen esityksen HE 134/2017 vp säätämisyjärjestysperusteluiden mukaan talletettaisi tietosuojasetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, jotka vastaavat pääosin perustuslakivaliokunnan käytännössä tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja. Valiokunnan käsityksen mukaan ehdotettu sääntely on tähän nähden erittäin täsmällistä, eikä valiokunnalla ole ollut huomauttamista sääntelyn kattavuuden ja yksityiskohtaisuuden näkökulmasta.

Tulorekisteriyksikön tulorekisteriin tallettavista tiedoista vuosittain tekemän päätöksen on siten katsottava täyttävän perustuslain 10 §:n 1 momentin vaatimuksen siitä, että henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla siten kuin perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 14/2018 vp on edellytetty.

Pykälän 3 momentin toisen virkkeen säännös, jonka mukaan Tulorekisteriyksikkö päättää siitä, mitkä tulorekisterin tiedot tiedon käyttäjille tässä laissa tarkoitettuihin käyttötarkoituksiin luovutetaan, olisi luonteeltaan informatiivinen ja täydentäisi lain 5 luvun säännöksiä tietojen luovuttamisesta. Säännös olisi kuitenkin edelleen tarpeellinen, koska tulorekisterin tiedon käyttäjien joukko on hyvin laaja ja asiasta on ollut toistuvasti epäselvyyttä joidenkin tiedon käyttäjien keskuudessa.

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 25 a §:n 1 momentin mukaan tulorekisteriin talletetuissa tiedoissa oleva virhe korjataan noudattaen, mitä tulotietojärjestelmästä annetussa laissa säädetään. Kyseiseen säädökseen ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia. Verotuksen ja verovalvonnan toteutumisen turvaamiseksi säännöksen olisi tulotietojärjestelmästä annetun lain 4 §:n 3 momenttiin ehdotettujen muutosten jälkeenkin katsottava viittaavan yleisesti tulotietojärjestelmästä annetun lain 3 ja 4 luvuissa säädettyyn suorituksen maksajien ilmoittamisvelvollisuuteen.

Pykälän nykyiset 4 ja 5 momentit, jotka koskevat tulonsaajan esittämän korjausvaatimuksen tekemistä sekä Tulorekisteriyksikön mahdollisuutta pyytää suorituksen maksajaa tarkistamaan rekisteriin tallettavaksi antamiensa tietojen oikeellisuus, kumottaisiin. Jatkossa tulotietojärjestelmän rekisterinpitoon liittyvät tehtävät, vastuut ja velvoitteet määräytyisivät näiltäkin osin suoraan tietosuojasetuksen perusteella.

18 §. Tietojen poistaminen. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin 24 a §:ään ehdotettujen muutosten johdosta säännös tulorekisteriin talletetun henkilötietojen käsittelyn rajoittamista koskevan vaatimuksen tai määräyksen säilytysajasta. Tulorekisteriin talletettu tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista tietosuojasetuksen 18 artiklan 1 kohdan nojalla tai, että tietosuojavaltuutettu on antanut määräyksen käsittelyn rajoittamisesta, poistettaisiin, kun käsittelyn rajoittaminen ei ole enää tarpeen.

21 a §. Uhkasakko. Lakiin lisättäisiin uusi 21 a §, jossa säädettäisiin Tulorekisteriyksikön toimivallasta asettaa uhkasakko lain 6, 8 ja 10–12 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämisen tehostamiseksi. Pykälän 1 momentin nojalla Tulorekisteriyksikkö voisi velvoittaa ilmoitusvelvollisen täyttämään laiminlyödyn velvollisuutensa sakon uhalla, jos laiminlyönti ei ole vähäinen.

Erityisestä syystä uhkasakko voitaisiin pykälän jälkimmäisen virkkeen mukaan kohdistaa myös ilmoitusvelvollisen palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii ilmoitusvelvollisen lukuun. Säännös vastaa positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain uhkasakkoa koskevaan 30 §:ään sisältyvää säännöstä.

Pykälän 2 momentin mukaan uhkasakon tuomitsemisesta päättäisi Tulorekisteriyksikkö. Uhkasakon asettamiseen ja sen tuomitsemiseen maksettavaksi sovellettaisiin uhkasakkolakia (1113/1990), joten se voitaisiin asettaa ja tuomita maksettavaksi vain uhkasakkolain 2 luvussa säädettyjen edellytysten täytyessä. Uhkasakon täytäntöönpanosta huolehtisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) nojalla Oikeusrekisterikeskus.

Pykälän 3 momentissa olevan informatiivisen viittaussäännöksen mukaan uhkasakkoa koskevaan asiaan sekä muutoksenhakuun uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen sovellettaisiin, mitä uhkasakkolaissa säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

Uhkasakkolain 6 §:n mukaan uhkasakko asetetaan markkamäärältään kiinteänä tai juoksevana siten, että sen suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan. Asettamispäätöksestä on käytävä ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava. Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat. Lain 8 §:n mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Uhkasakon asettanut viranomainen voi lain 10 §:n mukaan tuomita uhkasakon maksettavaksi, jos päävelvoitetta ei ole noudatettu eikä siihen ole pätevää syytä. Laiminlyönnin jatkuessa voidaan määrätä uusi uhkasakko, jolloin on noudatettava, mitä lain 12 §:ssä säädetään.

Mahdollisuus uhkasakon asettamiseen olisi tarpeen Tulorekisteriyksikön rekisterinpitotehtäviin liittyvien vastuiden ja velvoitteiden kasvaessa 4 §:ään ehdotettujen muutosten seurauksena. Nykyisin Tulorekisteriyksikön toimivaltaan ei kuulu seuraamusmaksujen määrääminen eikä Tulorekisteriyksiköllä itsellään siten ole käytettävissään keinoja tulorekisteriin kohdistuvan ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen varmistamiseksi silloinkaan, kun siihen liittyvät laiminlyönnit ovat toistuvia tai niitä muutoin ei ole pidettävä luonteeltaan vähäisinä.

Tulotietojärjestelmästä annetun lain 22 §:n nojalla Verohallinto voi määrätä tulorekisteri-ilmoitusten myöhästymisen tai verotusta varten annettavien tietojen ilmoittamisen laiminlyönnin perusteella myöhästymismaksun. Säännöksen soveltamisala on kuitenkin rajoitettu, minkä vuoksi sillä voidaan tehostaa ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä vain välillisesti ja rajallisessa määrin. Lainkohdan mukaan Verohallinto määrää suorituksen maksajan maksettavaksi myöhästymismaksun, jos 6 §:n 2–5 momentissa tarkoitetut tiedot tai niihin liittyvät 8 §:ssä tarkoitetut tiedot kalenterikuukauden aikana maksetuista suorituksista ilmoitetaan myöhemmin kuin maksupäivää seuraavan kalenterikuukauden kahdeksantena päivänä. Lain 23 §:n mukaan myöhästymismaksun määrä on kolme euroa jokaiselta 22 §:n 1 momentissa säädettyä kalenteripäivää seuraavalta päivältä ilmoittamisajankohtaan saakka, kuitenkin enintään 135 euroa. Jos tiedot ilmoitetaan yli 45 kalenteripäivää 22 §:n 1 momentissa säädetyn määräpäivän jälkeen, myöhästymismaksun määrä on kuitenkin edellä mainittu määrä lisättyinä yhdellä prosentilla myöhässä ilmoitetun veronalaisen suorituksen tai sitä suuremman myöhässä ilmoitetun eläkkeen perusteena olevan työansion määrästä, kuitenkin enintään 15 000 euroa.

Lisäksi Verohallinto voi verotusmenettelystä annetun lain 22 a §:n nojalla määrätä tiedonantovelvolliselle laiminlyöntimaksun, jos mainitun lain sivullisen tiedonantovelvollisuutta koskevassa 3 luvussa säädetyn tiedonantovelvollisuuden tai muun velvoitteen täyttämiseksi annettavassa ilmoituksessa, tiedossa tai asiakirjassa taikka noudatettavassa menettelyssä on puutteellisuus tai jos ilmoitus, tieto tai asiakirja annetaan myöhässä, tai sitä ei anneta lainkaan. Laiminlyöntimaksu voidaan määrätä ainoastaan verotusta

varten ilmoitettavien tietojen antamista koskevien laiminlyöntien perusteella, eikä se siten kata kaikkea tulorekisteriin tapahtuvaa tietojen ilmoittamista.

Laiminlyöntimaksua ei verotusmenettelystä annetun lain 22 a §:n 8 momentin mukaan määrätä tulorekisteriin annettavan tiedon myöhästymisestä, jos tiedon antamisesta myöhässä on määrätty tulotietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettu myöhästymismaksu. Myöhästymismaksu ja laiminlyöntimaksu ovat molemmat luonteeltaan rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia eli hallinnollisia sanktioita. Uhkasakko ei sitä vastoin ole rangaistusluonteinen seuraamus eikä sen tuomitseminen voi olla vastoin kaksoisrangaistavuuden kieltoa (KHO 2016:96). Ehdotettu uhkasakko olisi luonteeltaan hallinnollinen seuraamus, jonka Tulorekisteriyksikkö asettaisi päävelvoitteen eli laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen tehosteeksi. Säännöksellä ei siten olisi vaikutusta Verohallinnon mahdollisuuteen määrätä samojen tietojen ilmoittamisen laiminlyönnin perusteella myöhästymismaksua tai laiminlyöntimaksua. Tulorekisteriyksikön mahdollisuus uhkasakon määräämiseen tulorekisteriin kohdistuvan ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen tehosteeksi ei myöskään olisi päällekkäinen tietosuojavaltuutetun käytettävissä olevien tietosuojaj-asetuksen noudattamisen tehosteeksi tarkoitettujen toimivaltuuksien kanssa.

Laiminlyönnin vähäisyyttä arvioitaisiin sen perusteella, kuinka laajasti oikeat tiedot ovat jääneet ilmoittamatta tulorekisteriin, mikä merkitys tiedoissa olevilla puutteilla tulorekisterin tiedon käyttäjille on, onko tietojen ilmoittamisen laiminlyönti tietyn ilmoittajan kohdalla ollut toistuvaa ja sisältyykö ilmoittamisen laiminlyöntiin tahallisuutta. Satunnaisia puutteita yksittäisten tulonsaajien tiedoissa olisi yleensä pidettävä merkitykseltään vähäisinä, jos oikeat tiedot on ilmoitettu kohtuullisessa ajassa puutteiden havaitsemisen jälkeen.

Uhkasakon kohdistaminen ilmoitusvelvollisen palveluksessa olevaan soveltuisi esimerkiksi tilanteeseen, jossa yhtiön toimitusjohtajan, hallituksen puheenjohtajan tai muun yhtiössä merkittävässä asemassa olevan henkilön voitaisiin katsoa olennaisesti vaikuttaneen siihen, että tietoja ei ole asianmukaisesti ilmoitettu tulorekisteriin. Ilmoitusvelvollisen lukuun toimivana tahona olisi pidettävä esimerkiksi tilitoimistoa tai muuta palveluntarjoajaa, jolle yhtiön palkanlaskenta tai siihen liittyvä maksu- ja ilmoitusliikenne on sopimusperusteisesti ulkoistettu. Uhkasakon kohdistaminen ulkopuoliseen palveluntarjoajaan edellyttäisi kuitenkin, että palveluntarjoajalla on käytettävissään ilmoittamisessa tarvittavat tiedot ja sillä on tosiasiallinen mahdollisuus sekä toimeksiantosuhteesta seuraava velvollisuus tulorekisteri-ilmoituksen tietosisällön mukaisen ilmoituksen tekemiseen ilmoitusvelvollisen puolesta. Lisäksi edellytyksenä olisi tällöinkin yhtiössä merkittävässä asemassa olevan henkilön myötävaikutus ilmoittamisen laiminlyöntiin vastaavaan tapaan kuin ilmoitusvelvollisen itsensä kohdalla.

Tulorekisteriyksikön alustavan arvion mukaan uhkasakkoon tuomitsemista koskevia päätöksiä tehtäisiin vuosittain noin 500.

Valmistelun aikana selvitettiin myös mahdollisuutta säätää Tulorekisteriyksikölle toimivalta määrätä tulorekisteri-ilmoittamisen laiminlyönnin perusteella kaavamaisesti määräytyviä ja ainakin osittain automatisoidussa prosessissa määrättäviä laiminlyöntimaksuja. Tämä vaihtoehto arvioitiin kuitenkin kaksoisrangaistavuuden kiellon näkökulmasta prosessuaalisesti liian vaikeasti hallittavaksi ja sen arvioitiin merkittävässä määrin vaarantavan ilmoitusvelvollisten oikeusturvaa. Toisaalta ei pidetty myöskään mahdollisena muuttaa verotukseen liittyvän ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamusjärjestelmää niin merkittävästi, että Verohallinto ei voisi enää määrätä laiminlyöntimaksuja tulorekisterin kautta ilmoitettavien tietojen ilmoittamisen laiminlyönneistä verotuksen toimittamisen yhteydessä. Lisäksi katsottiin, että lainmukaisen oikeustilan aikaansaamiseen tähtäävä hallinnollinen seuraamus olisi tulorekisteri-ilmoittamisen kokonaisuuteen paremmin soveltuva seuraamus

kuin ilmoittamisen laiminlyönnistä seuraava rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus, kuten laiminlyöntimaksu. Uhkasakon katsottiin myös riittävässä määrin turvaavan Tulorekisteriyksikön mahdollisuudet sen varmistamiseen, että ilmoitusvelvolliset täyttävät laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuutensa asianmukaisesti eikä luonteeltaan raskaamman seuraamuksen eli laiminlyöntimaksun käyttöönottoa pidetty tässäkin suhteessa tarpeellisenä.

24 a §. Tietojen luovuttaminen rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista. Pykälää ja sen otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi siinä tietosuoja-asetuksen 18 artiklan soveltamisesta säädetyn poikkeuksen rajaamiseksi siihen, mikä tulotietojärjestelmän käyttötarkoitus huomioon ottaen on välttämätöntä ja oikeasuhtaista. Pykälän voimassa olevan sanamuodon mukaan tietosuoja-asetuksen 18 artiklaa rekisteröidyn oikeudesta käsittelyn rajoittamiseen ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn tulotietojärjestelmässä.

Säännöksen soveltamisalaa rajoitettaisiin siten, että tietoja voitaisiin luovuttaa tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 ja 13 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sen estämättä, että rekisteröity vetoaa asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaiseen oikeuteensa rajoittaa henkilötietojen käsittelyä kiistäen henkilötietojen paikkansapitävyyden. Tieto rekisteröidyn tekemästä vaatimuksesta henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseksi talletettaisiin tulorekisteriin ja luovutettaisiin 13 ja 13 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin.

Pykälän otsikkoa muutettaisiin sen sisältöön tehtyä muutosta vastaavasti.

Rekisteröidyllä on 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla oikeus siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa käsittelyä, jos rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansa pitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä voi varmistaa niiden paikkansa pitävyyden (a alakohhta); käsittely on lainvastaista ja rekisteröity vastustaa henkilötietojen poistamista ja vaatii sen sijaan niiden käytön rajoittamista (b alakohhta); rekisterinpitäjä ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta rekisteröity tarvitsee niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi (c alakohhta); tai rekisteröity on vastustanut henkilötietojen käsittelyä 21 artiklan 1 kohdan nojalla odotettaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeutetut perusteet rekisteröidyn perusteet (d alakohhta).

Tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 2 kohdan mukaan, jos käsittelyä on rajoitettu 1 kohdan nojalla, näitä henkilötietoja saa, säilyttämistä lukuun ottamatta, käsitellä ainoastaan rekisteröidyn suostumuksella taikka oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi tai toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön oikeuksien suojaamiseksi tai tärkeää unionin tai jäsenvaltion yleistä etua koskevista syistä. Tulotietojärjestelmän avulla vastaanotetaan ja talletetaan suorituksen maksajien Tulorekisteriyksikölle antamia henkilötietoja sekä välitetään näitä tietoja niiden saantiin oikeutetuille viranomaisille ja muille tahoille suoritusten maksajien lakisääteisen ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi.

Kuten jaksossa 5 on tarkemmin kuvattu, merkittävä osa tulorekisterin tiedon käyttäjistä käyttää tulorekisteristä saamiaan tietoja tulonsaajaa itseään koskevan päätöksenteon lisäksi myös tiedot ilmoittanutta suorituksen maksajaa koskevassa päätöksenteossa. Tulorekisterissä olevat tiedot eivät sen vuoksi ole pelkästään tulonsaajaa itseään koskevia tietoja, jotka yksinomaan vaikuttaisivat häntä itseään koskevaan päätöksentekoon, eikä niiden hyödyntäminen siten voi olla yksinomaan hänen määräysvallassaan silloinkaan, kun tiedoissa mahdollisesti on virheitä.

Rekisterinpitotehtävästä johtuvat henkilötietojen käsittelytoimet määräytyvät tietosuoja-asetuksen nojalla myös asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan tarkoitetussa tilanteessa, eikä henkilötietojen käsittelystä ole asianmukaista näiltä osin säätää kansallisessa

lainsäädännössä. Tulorekisterin käyttötarkoitusten (tietojen vastaanottaminen, tallettaminen, tietojen välittäminen) osalta olisi tietojen luovuttamisesta tarpeen säätää kansallisessa lainsäädännössä rekisteröidyn vastustamisoikeudesta poiketen. Tämän vuoksi pykälässä säädettäisiin vastustamisoikeuden rajoittamisesta tietojen luovuttamisen osalta.

Mahdollisuutta tietojen luovuttamiseen siitä huolimatta, että rekisteröity on kiistänyt niiden paikkansa pitävyyden, voidaan tulotietojärjestelmän käyttötarkoitus huomioiden pitää tärkeänä jäsenvaltion yleistä etua koskevana syynä, mutta tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi ehdotetaan kuitenkin nimenomaisesti säädettäväksi siitä, että tiedot voidaan tällaisessakin tilanteessa luovuttaa sen mukaisesti kuin lain 5 luvussa on säädetty. Rajoitustoimenpiteen välttämättömyyden ja oikeasuhteisuuden varmistamiseksi säännöksen soveltamisala rajattaisiin koskemaan vain 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tilanteita.

Rekisteröidyn oikeutta vastustaa käsittelyä 18 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti sillä perusteella, että käsittely on lainvastaista, ei olisi tarpeen erityisesti rajoittaa. Tällaisessa tapauksessa olisi myös rekisterinpitäjän edun mukaista varmistua siitä, että tietojen vastaanottajalla on oikeus käsitellä luovutettavia tietoja. Tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan c alakohta puolestaan ei tulisi sovellettavaksi, koska siinä tarkoitetuissa tilanteissa tietoja ei muutenkaan enää luovutettaisi rekisteristä. Koska Tulorekisteriyrityksen suorittaman henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste on 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, jonka osalta rekisteröidyllä ei ole oikeutta vastustaa henkilötietojensa käsittelyä, ei myöskään 18 artiklan 1 kohdan d alakohta tulisi sovellettavaksi.

Tietosuoja-asetukseen perustuvien rekisteröidyn oikeuksien soveltamisalaa voidaan rajoittaa tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaisesti, jos kyseisessä rajoituksessa noudatetaan keskeisiltä osin perusoikeuksia ja -vapauksia ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide, ja jos rajoitus täyttää jonkin 23 artiklan 1 kohdassa säädetyistä rajoittamisen perusteista. Ehdotetun rajoituksen perusteena olisi 1 kohdan e alakohta eli tarve taata jäsenvaltion yleiseen julkiseen etuun liittyvät tärkeät tavoitteet. Ehdotettu säännös on tulotietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta välttämätön ja sillä pyritäisiin välttämään esimerkiksi tilanteita, joissa henkilö voisi vaatia rajoittamaan tietojensa käsittelyä esimerkiksi tavoitteenaan välttyä verojen maksamiselta tai etuuksien takaisinperinnältä taikka muulla tavoin hyötyä siitä, että oikeat ja ajantasaiset tiedot eivät olisi viranomaisten tai lakisääteistä tehtävää hoitavien tahojen käytettävissä. Lisäksi säännöksen avulla varmistettaisiin se, että suorituksen maksajan ilmoittamat tiedot ovat kaikissa tilanteissa tiedon käyttäjien käytettävissä sellaisina kuin suorituksen maksaja on ne tulorekisteriin ilmoittanut. Edellä jaksossa 5 tarkemmin selostetulla tavalla tällä on merkitystä niin tiedonsaantioikeuksien toteuttamisen kuin myös erityisesti sen kannalta, kun tietoja käytetään suorituksen maksajaa itseään koskevassa päätöksenteossa.

Tulorekisterissä olevien tulotietojen luovuttamatta jättäminen vaarantaisi merkittävässä määrin tiedon käyttäjillä olevien lakisääteisten tiedonsaantioikeuksien toteutumisen sekä hankaloittaisi niiden useimmiten pitkälle automatisoituja ja määräaikoihin sidottuja päätöksentekoprosesseja olennaisesti, minkä vuoksi ehdotetun vastustamisoikeuden rajoituksen on katsottava olevan välttämätön sekä oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun päämäärään nähden jäsenvaltion tärkeiden taloudellisten tai rahoitusta koskevien etujen vuoksi. Rekisteröidyn kiistäessä omien tulorekisterissä olevien tietojensa paikkansa pitävyyden, talletettaisiin tieto tästä tulorekisteriin. Tietojen luovuttamisen yhteydessä Tulorekisteriyrityksikkö luovuttaisi tiedon käyttäjille samalla tiedon siitä, että rekisteröity on kiistänyt tietojensa paikkansa pitävyyden. Siten myös tiedon käyttäjät saisivat tiedon siitä, että tietoja voi olla joiltakin osin syytä tarkistaa muista lähteistä, mukaan lukien tulonsaaja itse. Tätä voidaan pitää riittävänä keinona suojata luonnollista henkilöä.

6.2 Laki positiivisesta luottotietorekisteristä

22 §. Luotonantajille luovutettavat tiedot. Pykälän 2 momentissa säädetään luotonantajalle luovutettavista luottokohtaisista tiedoista. Momentin 12 kohta, jonka mukaan näihin tietoihin sisältyy tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista tietosuoja-asetuksen 18 artiklan nojalla, kumottaisiin. Sääntelytarve toteutettaisiin 25 §:ään ehdotetulla muutoksella. Momentin 11 kohdan lopussa oleva puolipiste korvattaisiin pisteellä.

25 §. Tietojen luovuttaminen rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että tieto rekisteröidyn tietosuoja-asetuksen 18 artiklan nojalla tekemästä vaatimuksesta henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseksi luovutettaisiin luotonantajille luottotietoraportilla.

Positiivisesta luottotietorekisteristä luotonantajille luovutettavista tiedoista säädetään lain 22 §:ssä. Tieto rekisteröidyn tekemästä henkilötietojen käsittelyn rajoittamista koskevasta vaatimuksesta sisältyy pykälän 2 momenttiin, joka koskee luottokohtaisesti luovutettavia tietoja. Tiedot luovutetaan 21 §:n 5 momentin nojalla luottotietoraportilla.

Tulotietojärjestelmästä annetun lain 24 a §:ään ehdotetun muutoksen johdosta käsittelyn rajoittamista koskeva vaatimus voi kohdistua mainittujen luottokohtaisten tietojen lisäksi tulorekisteristä saatuihin brutto- ja nettotulon laskennan perusteena oleviin tulotietoihin.

Tietosuoja-asetuksen 19 artiklan sanamuoto käsittelyn rajoitusten ilmoittamisesta jokaiselle vastaanottajalle, jolle tietoja on luovutettu, ei yksiselitteisesti velvoita kyseisen tiedon luovuttamiseen nimenomaan luottotietoraportilla samassa yhteydessä muiden luovutettavien tietojen kanssa vaan se voitaisiin tietosuoja-asetuksesta seuraavat vaatimukset täyttäen luovuttaa myös muulla tavoin kuin luottotietoraportilla. Tämä kuitenkin vaarantaisi rekisteröidyn oikeusturvan luotonantajien luotonmyöntöprosesseissa, joille on tärkeää, että kaikki luottopäätöksen tekemiseen liittyvät tiedot ovat käytettävissä yhdellä kertaa ja hyvin nopeassa aikataulussa. Jotta käsittelyn rajoittamista koskeva vaatimus olisi asianmukaisesti luotonantajien tiedossa luottopäätöksen tekemisen ajankohtana, tiedon käsittelyn rajoitusta koskevasta vaatimuksesta tulee sisältyä luottotietoraportilla luovutettaviin tietoihin. Tämän vuoksi käsittelyn rajoittamisvaatimusta koskevan tiedon luovuttamisesta luottotietoraportilla tulee erikseen säätää positiivisesta luottotietorekisteristä annetussa laissa siten, että se koskee rajoitusvaatimuksen luovuttamista kaikkiin niihin tietoryhmiin kohdistuvana, jotka luottotietoraportilla ovat mukana.

Koska positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 § 2 momentti ei koske tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella lasketun brutto- ja nettotulotiedon luovuttamista, olisi henkilötietojen käsittelyn rajoittamista koskevan tiedon luovuttamista edellyttävän säännöksen sijainti positiivisesta luottotietorekisteristä annetussa laissa siirrettävä nykyisestä 22 §:n 2 momentista lain 25 §:ään, jolloin tieto rekisteröidyn tekemästä käsittelyn rajoittamista koskevasta vaatimuksesta luovutettaisiin siitä riippumatta, mihin positiivisessa luottotietorekisterissä olevaan tietoryhmään se kohdistuu.

Muutoksella parannettaisiin rekisteröityjen oikeusturvaa erityisesti suhteessa luotonantajiin, kun tieto rekisteröidyn tekemästä käsittelyn rajoittamista koskevasta vaatimuksesta luovutettaisiin luotonantajille luottotietoraportilla siitä riippumatta, mihin positiivisessa luottotietorekisterissä olevaan tietoryhmään se kohdistuu.

Muutos selkeyttäisi tilannetta myös Tulorekisteriyksikön näkökulmasta positiivisen luottotietorekisterin rekisterinpitäjänä kun käsittelyn rajoittamista koskevan vaatimuksen

luovuttamisesta luottotietoraportilla olisi säädettyinä yhdenmukaisesti kaikkien niiden tietoryhmien osalta, joihin rekisteröity vaatimuksensa positiivisessa luottotietorekisterissä voi kohdistaa.

Käytännössä luotonantajille luovutettaisiin luottotietoraportilla nykyiseen tapaan luottokohtainen tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista kyseisen luoton tietojen osalta. Vastaisuudessa luovutettaisiin myös tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista tulorekisteristä saatujen brutto- ja nettotulon laskennan perusteena olevien tietojen osalta.

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 4.1.2027, jotta Tulorekisteriyksikölle jäisi riittävästi aikaa uusien säännösten toimeenpanon edellyttämien toiminnallisten muutosten toteuttamiselle tulotietojärjestelmään. Voimaantulopäivä olisi vuoden ensimmäinen arkipäivä.

8 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

8.1 Sääntelyn luonne perusoikeuksien kannalta

Tulorekisterin käyttötarkoituksena on vastaanottaa, tallettaa ja välittää suorituksen maksajien ilmoittamia tulonsaajia koskevia tulotietoja ja muita niihin liittyviä tietoja tiedon käyttäjille lain 13 §:ssä säädettyihin käyttötarkoituksiin. Kysymys on automatisoidusta, keskitetystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmästä tulo- ja etuustietojen ilmoittamista sekä niiden edelleen välittämistä varten.

Tulorekisteriin talletetaan henkilötietoja ja siksi ehdotukset rekisterinpitäjän vastuisiin liittyvistä muutoksista ovat merkityksellisiä perustuslain 10 §:n 1 momentin turvaamien yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta.

8.2 Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta on säädettävä tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on pitänyt aiemmin henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia, mukaan luettuna tietojen luovutettavuus, sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa (PeVL 25/1998 vp). Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla on tullut lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista.

Arvioidessaan tällaista sääntelyä perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että yksityiselämän suojaan kohdistuvia rajoituksia on arvioitava kulloisessakin sääntely-yhteydessä perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa (PeVL 14/2018 vp, s. 5 ja siinä viitatu lausunnot). Lainsäätäjän liikkumavaraa henkilötietojen käsittelystä säädettyä rajoittaa erityisesti se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy perustuslain 10 §:n samassa momentissa turvatu yksityiselämän suojan piiriin. Lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa.

Henkilötietojen suojan ydinalueeseen kuuluu arkaluonteisten tietojen käsittely. Myös tietosuojasetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelyyn kohdistuu erityisiä rajoituksia. Tulorekisteriin ei talleteta arkaluonteisia tai erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Ehdotuksella ei myöskään laajennettaisi tulorekisteriin talletettavia tietoja nykyisestä.

Perustuslakivaliokunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota arkaluonteisten tietojen käsittelyn lisäksi myös eräisiin muihin valtiosääntöisesti erityisiin käsittelytilanteisiin, joiden osalta sääntelyä on edelleen arvioitava sääntelyn lakitasoisuutta, täsmällisyyttä ja kattavuutta korostaneen käytännön pohjalta. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi tilanteet, joihin liittyy julkisen vallan käyttöä tai jotka ovat muutoin perusoikeusherkkiä sääntelykonteksteja. (PeVL 14/2018 vp, s. 6–7)

Perustuslain 10 §:n mukaista suojaa täydentävät ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklan mukainen yksityiselämän suoja sekä EU:n perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvattu yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa turvattu henkilötietojen suoja. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla sekä kyseisten oikeuksien ja vapauksien keskeistä sisältöä kunnioittaen. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti rajoituksia voidaan säätää ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan mukaan, siltä osin kuin perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattuja oikeuksia, niiden merkitys ja ulottuvuus ovat samat. EU:n tuomioistuimen antamat tuomiot määrittävät näiltä osin yksityiselämän ja henkilötietojen suojan keskeistä sisältöä. Samoin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä katsottu kattavan myös henkilötietojen suojan.

Tietosuoja-asetuksen näkökulmasta kyse on asetuksen johdantokappaleen 10 kohdassa tarkoitettusta lakisääteisen velvoitteen, yleisen edun vuoksi toteutettavan tehtävän ja rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi säädettävistä henkilötietojen käsittelyä koskevista säännöksistä, joilla asetuksen sääntöjen soveltamista täsmennetään. Vaikka tietosuoja-asetus on kansallisesti suoraan sovellettavaa oikeutta, se jättää eräissä asioissa jäsenvaltioille eräiltä osin kansallista liikkumavaraa. Ehdotuksessa ei hyödynnetä asetuksen suomia kansallisen liikkumavaran mahdollisuuksia muutoin kuin antamalla ehdotettuja tarkempia säännöksiä asetuksen sallimissa rajoissa.

Rekisterinpitäjään sovellettavien vastuiden ja velvoitteiden saattaminen vastaamaan tietosuoja-asetuksessa säädettyä osaltaan vahvistaa niitä perusteita, joiden johdosta tietojen käsittelyä vastaanottamalla, tallettamalla ja välittämällä suoritusten maksajien ilmoittamia tietoja tulotietojärjestelmän kautta tiedon käyttäjille on pidettävä hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta. Kysymys on tiedon käyttäjille säädettyjen lakisääteisten ja tärkeiden yleisen edun mukaisten tehtävien hoitamiseksi tarvittavien tietojen tallettamiseen ja välittämiseen liittyvästä rekisterinpitotehtävästä, jonka avulla toteutettavasta tiedon käyttäjien tiedonsaantioikeudesta salassapitosäännösten estämättä on kunkin käyttäjätahon osalta erikseen muualla laissa säädetty.

8.3 Kansallisen sääntelyliikkumavaran käyttö ja käsittelyn oikeusperusta

Tietosuoja-asetus on EU:n säädös, joka on kaikilta osiltaan velvoittava ja jota sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. EU:n tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin lainsäädäntö on ensisijaista suhteessa kansallisiin säännöksiin oikeuskäytännössä määriteltyjen edellytysten mukaisesti (ks. esim. PeVL 1/2018 vp). Perustuslakivaliokunta on todennut, että sen valtiosääntöisiin tehtäviin ei kuulu kansallisen täytäntöönpanosääntelyn arviointi EU:n aineellisen lainsäädännön kannalta (ks. esim. PeVL 31/2017 vp, s. 4). Perustuslakivaliokunta on kuitenkin esittänyt huomioita EU:n lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön suhteesta. Valiokunta on tulkintakäytännössään pitänyt tärkeänä, että siltä osin kuin EU:n lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä

kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (ks. PeVL 25/2005 vp). Valiokunta on tämän johdosta painottanut, että hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (PeVL 26/2017 vp, s. 42, PeVL 2/2017 vp, s. 2, PeVL 44/2016 vp, s. 4).

Perustuslakivaliokunta on tietosuoja-asetusta täydentävää lainsäädäntöä koskevassa lausunnossaan pitänyt perusteltuna tarkistaa aiempaa kantaansa henkilötietojen suojan kannalta tärkeistä sääntelykohteista. Valiokunnan mielestä tietosuoja-asetuksen yksityiskohtainen sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös perustuslain 10 §:ssä turvattun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Valiokunnan käsityksen mukaan tietosuoja-asetuksen sääntely vastaa asianmukaisesti tulkittuna ja sovellettuna myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan määräytyvää henkilötietojen suojan tasoa. Näin ollen erityislainsäädäntöön ei ole tietosuoja-asetuksen soveltamisalalla enää valtiosääntöisistä syistä välttämätöntä sisällyttää kattavaa ja yksityiskohtaista sääntelyä henkilötietojen käsittelystä. Perustuslakivaliokunnan mielestä henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti tietosuoja-asetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla. (PeVL 14/2018 vp, s. 4)

Perustuslakivaliokunta katsoo myös, että sääntelyn selkeyden vuoksi kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee jatkossa suhtautua pidättyvästi ja rajata sellaisen säätäminen vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen antaman kansallisen liikkumavaran puitteissa. Perustuslakivaliokunnan mielestä on kuitenkin selvää, että erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava myös tietosuoja-asetuksenkin edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn osalta. (PeVL 14/2018 vp, s. 5)

Ehdotetuilla säännöksillä saatettaisiin tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjään sovellettavat vastuut ja velvoitteet vastaamaan tietosuoja-asetuksessa säädettyä sekä mahdollistettaisiin uhkasakon asettaminen laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Ehdotettujen säännösten voidaan niille esitetyt perusteet huomioden katsoa rekisterinpitäjään sovellettavan sääntelyn osalta olevan välttämättömiä sekä muilta osin täyttävän vaatimuksen yleisen edun mukaisesta tavoitteesta. Muutoksia on myös pidettävä oikeasuhteisena toimenpiteenä niillä tavoiteltuihin päämääriin nähden. Yksityiselämän suojaa ei rajoitettaisi enempää kuin on tarpeen rekisterin käyttötarkoituksen kannalta, eikä ehdotetuilla säännöksillä loukattaisi yksityiselämän suojan ydinaluetta.

Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna käsittelyn oikeusperustana on laki tulotietojärjestelmästä sekä tiedon käyttäjiä koskeva erillislainsäädäntö, johon tulotietojärjestelmästä annetun lain 3 luvussa sekä 13 §:ssä on viitattu. Tulotietojärjestelmästä annetun lain 2 luvussa on säännökset rekisterinpitäjästä sekä rekisterin käyttötarkoituksesta tässä esityksessä ehdotettuine muutoksineen. Tulotietojärjestelmästä annetun lain 3 luvussa säädetään tulorekisteriin tallettavista tiedoista, joilta osin oikeusperusteena ovat tulotietojärjestelmästä annetun lain säännökset sekä siinä viitattut muualla laissa säädetty ilmoittamisvelvollisuudet ja tiedonsaantioikeudet. Tulorekisteriin talletettavia tietoja koskeviin säännöksiin ei tässä yhteydessä ehdoteta muutoksia vaan tiedon käyttäjille luovutettaisiin jatkossakin samoja tietoja, jotka jo nykyisinkin välittyvät niille tulorekisterin kautta. Tulorekisteristä tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta on säädetty tulotietojärjestelmästä annetun lain 5 luvussa. Lain 13 §:ssä on säädetty siitä, mille tiedon käyttäjille ja mihin

käyttötarkoituksiin tietoja voidaan tulorekisteristä luovuttaa. Tiedonsaantioikeuden perustana on aina tiedon käyttäjää koskeva muualla laissa säädetty tiedonsaantioikeus eikä oikeus saada tietoja tulorekisteristä voi koskaan perustua vain tulotietojärjestelmästä annetun 13 §:n säännöksiin. Tulorekisteri ainoastaan toteuttaa keskitetysti tiedon käyttäjän muualla laissa säädetyn oikeuden saada tulorekisterissä olevia henkilötietoja.

Ehdotetut säännökset ovat hallituksen käsityksen mukaan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisia ja täyttävät perustuslain 10 §:n vaatimukset.

Hallitus katsoo, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 2 luvun otsikon ruotsinkielinen sanamuoto, 4 §, 18 §:n 1 momentti ja 24 a §, sellaisena kuin niistä on 24 a § laissa 176/2019, sekä

lisätään lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

4 §

Rekisterinpitäjä ja tulotietojärjestelmään liittyvät vastuut

Tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjänä toimii Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö (*Tulorekisteriyksikkö*). Tulorekisteriyksikkö ja Verohallinto ovat kuitenkin yhteisrekisterinpitäjiä tulotietojärjestelmän ylläpidon, teknisen toimivuuden ja tietoturvallisuuden osalta.

Tulorekisteriyksikkö vastaa henkilötietojen ja niihin liittyvien tulotietojen ja muiden tietojen vastaanottamisesta, säilyttämisestä ja luovuttamisesta sekä muista luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus), jäljempänä *tietosuoja-asetus*, rekisterinpitäjälle säädetyistä velvollisuuksista ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta.

Tulorekisteriyksikkö määrittelee päätöksellään tarkemmin tulorekisteriin tämän lain nojalla tallettavat tiedot. Tulorekisteriyksikkö päättää myös siitä, mitkä tulorekisterin tiedot tiedon käyttäjille tässä laissa tarkoitettuihin käyttötarkoituksiin luovutetaan.

18 §

Tietojen poistaminen

Tulorekisteriin talletetut tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta. Tulorekisteriin talletettu tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan nojalla tai että tietosuojavaltuutettu on antanut määräyksen käsittelyn rajoittamisesta, poistetaan kuitenkin, kun käsittelyn rajoittaminen ei ole enää tarpeen.

21 a §

Uhkasakko

Jos ilmoitusvelvollinen laiminlyö 6, 8 ja 10–12 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden eikä laiminlyönti ole vähäinen, Tulorekisteriyksikkö voi velvoittaa ilmoitusvelvollisen täyttämään

velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakko voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös ilmoitusvelvollisen palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii ilmoitusvelvollisen lukuun.

Uhkasakon tuomitsemisesta päättää Tulorekisteriyksikkö.

Jollei tästä laista muuta johdu, uhkasakkoa koskevaan asiaan sekä muutoksenhakuun uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen sovelletaan uhkasakkolakia (1113/1990).

24 a §

Tietojen luovuttaminen rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista

Tiedot voidaan luovuttaa 13 ja 13 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sen estämättä, mitä tietosuojasetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa henkilötietojen käsittelyä, jos rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden. Tieto rekisteröidyn tekemästä vaatimuksesta henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseksi talletetaan tulorekisteriin ja luovutetaan 13 ja 13 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) 22 §:n 2 momentin 12 kohta sekä
muutetaan 22 §:n 2 momentin 11 kohta ja 25 § seuraavasti:

22 §

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantasaiset luottokohtaiset tiedot:

11) vähintään 60 päivää viivästyneen maksuerän eräpäivä ja maksuerästä maksamatta oleva määrä sekä tieto luoton eräännyttämisestä, jos luotto sen johdosta on erääntynyt kokonaan maksettavaksi.

25 §

Tietojen luovuttaminen rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista

Tiedot voidaan luovuttaa 21 ja 24 §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sen estämättä, mitä yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa henkilötietojen käsittelyä, jos rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden. Tieto rekisteröidyn tekemästä vaatimuksesta henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseksi luovutetaan luotonantajille luottotietoraportilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 23.1.2025

Pääministeri

Petteri Orpo

Valtiovarainministeri Riikka Purra

1.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 2 luvun otsikon ruotsinkielinen sanamuoto, 4 §, 18 §:n 1 momentti ja 24 a §, sellaisena kuin niistä on 24 a § laissa 176/2019, sekä

lisätään lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

*Rekisterinpitäjä ja tulotietojärjestelmään
liittyvät vastuut*

*Rekisterinpitäjä ja tulotietojärjestelmään
liittyvät vastuut*

Tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjänä toimii Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö (*Tulorekisteriyksikkö*). Tulorekisteriyksikkö määrittelee päätöksellään tarkemmin tulorekisteriin tämän lain nojalla talletettavat tiedot. Tulorekisteriyksikkö päättää myös siitä, mitkä tulorekisterin tiedot tiedon käyttäjille tässä laissa tarkoitettuihin käyttötarkoituksiin luovutetaan sekä vastaa tietojen välittämisestä tulorekisteristä tiedon käyttäjille.

Tulorekisteriyksikkö *ylläpitää tulotietojärjestelmää* sekä vastaa tulotietojärjestelmän toimivuudesta ja tietoturvallisuudesta yhdessä Verohallinnon kanssa.

Tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjänä toimii Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö (*Tulorekisteriyksikkö*). Tulorekisteriyksikkö ja Verohallinto ovat kuitenkin yhteisrekisterinpitäjiä tulotietojärjestelmän ylläpidon, teknisen toimivuuden ja tietoturvallisuuden osalta.

Tulorekisteriyksikkö vastaa henkilötietojen ja niihin liittyvien tulotietojen ja muiden tietojen vastaanottamisesta, säilyttämisestä ja luovuttamisesta sekä muista luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä **tietosuojasetus**, rekisterinpitäjälle säädetyistä velvollisuuksista ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta.

Suorituksen maksajat vastaavat tulorekisteriin tallettavaksi antamiensa

Tulorekisteriyksikkö määrittelee päätöksellään tarkemmin tulorekisteriin

Voimassa oleva laki

tietojen oikeellisuudesta sekä tietojen oikaisemisesta ilman aiheetonta viivytystä.

Jos tulonsaaja vaatii suorituksen maksajan tulorekisteriin ilmoittaman virheellisen tiedon korjaamista, on korjausvaatimus tehtävä suorituksen maksajalle.

Tulorekisteriyksikkö voi tiedoissa havaittujen teknisten virheiden vuoksi pyytää suorituksen maksajaa tarkistamaan tulorekisteriin tallettavaksi antamansa tiedon oikeellisuuden.

18 §

Tietojen poistaminen

Tulorekisteriin talletetut tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta.

Ehdotus

tämän lain nojalla talletettavat tiedot. Tulorekisteriyksikkö päättää myös siitä, mitkä tulorekisterin tiedot tiedon käyttäjille tässä laissa tarkoitettuihin käyttötarkoituksiin luovutetaan.

18 §

Tietojen poistaminen

Tulorekisteriin talletetut tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta. Tulorekisteriin talletettu tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan nojalla tai että tietosuojavaltuutettu on antanut määräyksen käsittelyn rajoittamisesta, poistetaan kuitenkin, kun käsittelyn rajoittaminen ei ole enää tarpeen.

21 a §

Uhkasakko

Jos ilmoitusvelvollinen laiminlyö 6, 8 ja 10–12 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden eikä laiminlyönti ole vähäinen, Tulorekisteriyksikkö voi velvoittaa ilmoitusvelvollisen täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakko voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös ilmoitusvelvollisen palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii ilmoitusvelvollisen lukuun.

Uhkasakon tuomitsemisesta päättää Tulorekisteriyksikkö.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jollei tästä laista muuta johdu, uhkasakkoa koskevaan asiaan sekä muutoksenhakuun uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen sovelletaan uhkasakkolakia (1113/1990).

24 a §

24 a §

Poikkeus oikeuteen rajoittaa henkilötietojen käsittelyä

Tietojen luovuttaminen rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 18 artiklaa rekisteröidyn oikeudesta käsittelyn rajoittamiseen ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn tulotietojärjestelmässä.

Tiedot voidaan luovuttaa 13 ja 13 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sen estämättä, mitä tietosuojasetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa henkilötietojen käsittelyä, jos rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden. Tieto rekisteröidyn tekemästä vaatimuksesta henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseksi talletetaan tulorekisteriin ja luovutetaan 13 ja 13 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

2.

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) 22 §:n 2 momentin 12 kohta sekä
muutetaan 22 §:n 2 momentin 11 kohta ja 25 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantasaiset luottokohtaiset tiedot:

11) vähintään 60 päivää viivästyneen maksuerän eräpäivä ja maksuerästä maksamatta oleva määrä sekä tieto luoton eräännyttämisestä, jos luotto sen johdosta on erääntynyt kokonaan maksettavaksi;

12) tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan nojalla.

25 §

Tietojen luovuttaminen rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista

Tiedot voidaan luovuttaa 21 ja 24 §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sen estämättä, mitä yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa henkilötietojen käsittelyä, jos rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden.

22 §

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantasaiset luottokohtaiset tiedot:

11) vähintään 60 päivää viivästyneen maksuerän eräpäivä ja maksuerästä maksamatta oleva määrä sekä tieto luoton eräännyttämisestä, jos luotto sen johdosta on erääntynyt kokonaan maksettavaksi.

(kumotaan)

25 §

Tietojen luovuttaminen rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista

Tiedot voidaan luovuttaa 21 ja 24 §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sen estämättä, mitä yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa henkilötietojen käsittelyä, jos rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden. Tieto rekisteröidyn tekemästä vaatimuksesta henkilötietojen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*käsittelyn rajoittamiseksi luovutetaan
luotonantajille luottotietoraportilla.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20